

Holy Bible

Aionian Edition®

Luka
Arli Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®

Luka
Arli Luke

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2023

Source text: eBible.org

Source version: 7/23/2023

Source copyright: CC Attribution 4.0

Translator unknown, 2018

Formatted by Speedata Publisher 4.13.11 (Pro) on 7/24/2023

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Arli at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

This *un-translation* helps us to see these ten underlying words in context. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka 11

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

O Isus phenda: "Dade Devla, oprostin lendje, adalese so na džanen so čerena!"
Tegani o vojnici frdinde barbuti hem adahar delinde maškara pumende e Isusesere šeja.

Luka 23:34

Luka

1 Cenimeja Teofile, sar so džane, but džene lelje te pisinen oto događaja zako save o Devel dindā plo lafi, a save pherdile maškar amende. **2** On pisinde adalestar palo adava sar so o manuša, kola dikhle adala događaja, vačerde amende. Adala manuša dikhle adava pana oto anglunipe e Mesijasere dživdipnastar ki phuv. On ule sluge e Devlesere te sikanen amen o lafi e Mesijastar. **3** Adahar hem me, palo so oto anglunipe Šukar ispučjam sa adava, mangljum tuće sa palo redo te pisinav. **4** Čerdum adava te šaj ove uverime dai čače sa adava so siklijan e Mesijasere dživdipnastar. **5** Kad o Irod inele caro ani Judeja, nesavo manuš palo anav Zaharija inele svešteniku e izraelconengoro. Ov inele svešteniku oto redo e Avijasoro. E Zaharijasiri romni da inele oto pleme e Aronesoro. Lakoro anav inele Jelisaveta. **6** O Zaharija hem i Jelisaveta inele pravedna anglo Devel adalese so živinde palo sa o naredbe hem o zakonu e Gospodesere. **7** Na inolen čhave adalese so i Jelisaveta našti ine te ačhol khamni, a soduj džene već purandile. **8** Jekh dive kad e Zaharijasiri grupa oto sveštenici kandija ano Hram, tegani hem o Zaharija čerela ine pli buti sar svešteniku anglo Devel. **9** Palo pumaro adeti, o sveštenici frdinde o barbuti te dikhen ko te derdini ko sveto than e Gospodesoro. I adahar pelo upro Zaharija te derdini ano Hram e Gospodesoro te kadini. **10** Đikote o Zaharija kadinda ano Hram, sa o čedime manuša molinena pe ine avrijal. **11** A ano Hram e Zaharijase mothovda pe o andeo e Gospodesoro. Terdino ki desno strana oto oltari kotar kadinda pe. **12** Kad dikhla le o Zaharija, darandilo but. **13** A o andeo phenda lese: "Ma dara, Zaharija! O Devel Šunda ti molitva. Ti romni i Jelisaveta ka bijani će čhave, i ka de le anav Jovan. **14** Ka ove but radosno zbog leste hem but džene ka radujinen pe so ov ka bijandol. **15** Ka ovel baro manuš anglo Gospod. Nikad naka pijel mol hem ništa sostar šaj te mačol pe. Ka ovel pherdo e Svetone Duhova pana pe dajaće ano vodi. **16** Bute Izraelconen ka irini anglo Gospod, anglo lengoro Devel. **17** Ka džal anglo Gospod sar glasniko ano duho hem ano zoralipe savo inele e purane proroko e Ilija. Ka mirini e daden lengere čavencar hem ka čerel da okola kola na šunena e Devle te oven mudra sar o manuša kola čerena okova so o Devel phenela dai šukar. Sa akava ka čerel sar te pripremini e narodo te šaj oven spremna zako e Gospodesoro aviba." **18** I o Zaharija pučlja e ande: "Sar me te džanav da čače ka ovel adava so phendan? Me injum purano hem mli romni da beršali." **19** A o andeo phenda lese: "Me injum o Gavrilu, o andeo kova terđola anglo Devel te kandel le. O Devel bičhalda man te vačerav tuja hem te anav će akava Šukar lafi. **20** I ače, ka ove laloro, naka Šaj te vačere sa di o dive kad adava ka ovel. Adahar ka ovel adalese so na verujindan mle lafonende save ka oven čače ko pravo vreme." **21** Sar o andeo vačeri ine e Zaharijaja, o manuša adžicerde e Zaharija te iklijol pučindoj pumen so edobor ačhilo ko sveto than e hramesoro. **22** A kad o Zaharija iklijol, našti ine te vačeri olencar. O Zaharija čerela ine nesar te mothoj lende vastencar, ali ačhilo laloro. O manuša halile da o Devel mothovda lese nešto ko sveto than e hramesoro. **23** Kad pherdile o dive oto

lesoro kandiba ano Hram, o Zaharija dželo čhere. **24** Na nakhlo but, i lesiri romni i Jelisaveta ačhili khamni. Pandž masek na iklijil avri taro čher. Phenda: **25** "O Gospod cerda te šaj ačhovav khamni. Akana mothovda maje pli milost hem cidinda mli lađ anglo manuša." **26** Kad i Jelisaveta inele šofto masek khamni, o Devel bičhalda ple andele e Gavrilu ki tikori diz Nazaret ani regija Galileja. **27** Adari valjanda te legari o lafi e Marijače koja pana inele čhaj. Oj inele mangli e muršese palo anav Josif, kova inele oto pleme e carosoro e Davidesoro. **28** Kad alo o andeo, phenda e Marijače: "Radujin tut! O Gospodi but milostivno premala tutel!" **29** A i Marija but uz nemirinda pe taro e andeosere lafija, i pučlja pe so šaj te ovel adava pozdrav. **30** A o andeo phenda lače: "Ma dara, Marije! O Devel mothovda će plo šukaripe!" **31** Ače, ka ačhove khamni hem ka bijane čhave, i ka de le anav Isus. **32** Ov ka ovel baro hem ka vičini pe Čhavo e Najbare Devlesoro. O Devel o Gospod ka del le autoritet te vladini sar caro, sar so vladinda lesoro pradad o David. **33** Ka carujini upro pleme e Jakovesoro zauvek; zako lesoro carstvo naka ovel kraj." (aiōn g165) **34** Tegani i Marija pučlja e andeo: "Sar šaj te ovel adava kad me pana injum čhaj?" **35** A o andeo phenda lače: "O Svetu Duhu ka huljel upra tute hem o zoralipe e Najbare Devlesoro ka učhari tut. Adalese adava čhavo, kole ka bijane, ka ovel sveto hem ka vičini pe Čhavo e Devlesoro. **36** Eče, ti bibi i Jelisaveta da, ko purane berša, ačhili khamni hem ka bijani murše. I oj, kolače sare džande da našti te ačhol khamni, akanai šov masek khamni. **37** Jer o Devel sa šaj te čerel!" **38** Tegani i Marija phenda: "Ače, sluškinja e Gospodesiri injum. Nek ovel maje palo to lafi." I o andeo dželo olatar. **39** Adala dive i Marija spreminda pe hem sidarda ko bregalo krajo, ki jekh diz ani regija Judeja. **40** Kad resli adari, derdinda ko čher e Zaharijasoro hem pozdravinda e Jelisaveta. **41** I kad i Jelisaveta Šunda e Marijakoro pozdrav, o čavoro oti radost zorale mrdinđa olaće ano vodi, a oj pherdili e Svetone Duhova. **42** I bare glasoja phenda e Marijače: "Najblagoslovime injan maškaro đuvlja hem blagoslovime o čavoro kole akhareja ano vodi! **43** Akavai bari čast maje so tu, mle Gospodesiri daj, aljan kora mande. **44** Adalese so kad šundum to pozdrav, o čavoro oti radost zorale mrdinđa maje ano vodi. **45** Blago tuće so verujindan da ka ovel adava so phenda će o Gospod!" **46** Tegani i Marija phenda: "Barjari mlo vilo e Gospode; **47** Radosnoi mlo duho ano Devel, ano mlo Spasitelj. **48** So ulo milostivno upri pli na edobor bari sluškinja. I ače, od akana sa o generacije ka phenen da injum blagoslovime đuvli, **49** adalese so but šukaripe čerda maje o Zoralo Devel kasoro anavi sveto! **50** Ovi milostivno e manušende oto sa generacije kola darana olestar. **51** Ple zorale vasteja čerda bare buća; frdinđa pestar e manušen kolai barikane ano pumare vile. **52** Peravđa e vladaren taro lengoro tron, a vazdinda e poniznonen. **53** Čaljarda e bokhalen šukaripnaja, a čućen muklja e barvalen. **54** Pomožinda e Izraelconende, ple slugende. Na bisterda te ovel milostivno **55** e Avraamešem hem lesere potomkose zauvek, sar so dinda plo lafi amare pradadende." (aiōn g165) **56** I Marija ačhili e Jelisavetači di ko trin masek, i tegani irinda pe čhere. **57** A e Jelisavetači alo o dive te bijani, i bijanda murše. **58** Kad lakoro jeri hem lakere komšije šunde so o Gospod čerda lače

baro šukaripe, radujinde pe olaja. 59 A kad e čavore inele ofto dive, koro Zaharija čedinde pe o manuša zako obreziba e čhavoresoro. I mangle te den le lesere dadesoro anav-Zaharija, 60 ali i Jelisaveta phenda: "Na! Lesoro anav ka ovel Jovan!" 61 A on phende lače: "Niko te jerjestar na vičini pe adžahar." 62 I vastencar pučle e Zaharija savo anav mangela te del ple čavore. 63 Tegani o Zaharija rodinda te den le jekh tikori phal zako pisiba hem pisindā: "Lesoro anavi Jovan." I sare začudinde pe. 64 I otojekhvar o Zaharija šaj ine palem te vačeri, i lelja te slavini e Devle. 65 I uklinda i dar sa lengere komšijen. Ko sa o bregalo krajo e Judejakoro vačerda pe adalestar so ulo. 66 I sare kola šunde adava, razmislinde adalestar hem phende: "Akava čavoro isi te ovel baro manuš. Čačei upro leste o vas e Gospodesoro." 67 A o Zaharija, e Jovanesoro dad, pherdilo e Svetone Duhova hem prorokujida: 68 "Slava e Gospodese e Izraelesere Devlese adalese so alo hem otkupinda ple narodo! 69 Vazdinđa amende zorale Spasitelje oto pleme e carosoro e Davidesoro, ple slugasoro 70 sar so vačerda pana angleder kroz o muja ple svetone prorokonengere. (aīōn g165) 71 Vazdinđa amende zorale Spasitelje te spasini amen amare neprijateljendar hem sa e manušengere vastendar kola mrzinena amen. 72 Mothovda milost amare pradadenje hem ispuninda plo sveto savez, 73 i sovli savi halja e Avraameše amare pradadese: 74 so ka ikali amen amare neprijateljengere vastendar te šaj kanda le bizi dar 75 ani svetost hem ani pravednost anglo leste sa díkote injam dživde. 76 A tu Jovane, mlo čavo, ka ove pendžardo sar proroko e Najbare Devlesoro, adalese so ka dža anglo Gospod te phrave lese o droma. 77 Ka sikave lesere narodo sar te pendžaren o spasenje prekalo oprostiba lengere grehija. 78 palo amare Devlesoro milosrdno vilo palo savo o svetlost odupral ka avel kora amende sar ikljojba e khamesoro, 79 te svetlini okolende so bešena ani tomina hem ani senka e meribnasiri, te legari amen ko drom oto mir." 80 A o čavoro o Jovan barjola ine hem zoraljola ano duho. Kad barilo, živinda ani pustinja sa dikote na iklilo anglo Izraelci te propovedini.

2 A ano adava vreme kad o Jovan bijandilo, o caro o Avgust naredinda te čerel pe popis oto sa o manuša ano carstvo e rimesoro. 2 Adava inele prvo popis čerdo sar o Kvirinije ine vladini ani Sirija. 3 I sa o manuša džele ko dizja kaj bešle lengere preci te prijavinen pe zako popis. 4 Adžahar da o Josif, adalese so inele potomko e carosoro e Davidesoro, dželo tari diz Nazaret oti regija Galileja ko gav Vitlejem oti regija Judeja, kote o David bijandilo. 5 Dželo adari sar te prijavini pe zako popis pe verenicaja e Marijaja koja inele khamni. 6 I sar on inele ano Vitlejem, alo e Marijakoro vreme te bijani. 7 I bijanda ple prvone čhave. Pačarda le hem pašljarda le ano jasle adalese so ki gostonica na inele than olende. 8 Adaja rat paše uzalo Vitlejem inele nesave pastirija kola arakhena ine pumare bakren ko polje. 9 I otojekhvar o andeo e Gospodesoro terdino uzalo lende hem i slava e Gospodesiri osvetlinda len, i on but darandile. 10 A o andeo phenda lenđe: "Ma daran! Ače, anava tumende šukar lafi oto baro bahtalipe savo ka ovel sa e manušende! 11 Avdive, ani diz ani savi bijandilo o caro o David, bijandilo tumende o Spasitelj kovai o Hrist o Gospod. 12

Akava ka ovel tumende znako palo savo ka pendžaren le: ka arakhen e čavore pačarde hem sar pašljola ano jasle." 13 Otojekhvar uzalo andeo pojavitda pe bari vojska e andelendar koja hvalinda e Devle vačerindo: 14 "Slava ko učipe e Devlese, a ki phuv mir e manušende kolencar o Devel zadovoljno!" 15 I kad o andelja irinde pe ko nebo, o pastirija phende jekh averese: "Hajde te dža di o Vitlejem hem te dikha adava so ulo, so phenda amende o Gospod." 16 I džele sigate, hem arakhle e Marija, e Josife hem e čavore sar pašljola ano jasle. 17 A kad dikhle e čavore, vačerde averende sa so ine lende phendo e čhavorestar. 18 I sare kola šunde e pastiren inele zadićime. 19 A i Marija pamtinda sa so vačerde lače hem razmislinđa adalestar. 20 I o pastirija dželefse slavindoj hem hvalindoj e Devle zako sa okova so šunde hem so dikhle adžahar sar so ine lende phendo. 21 Kad nakhle ofto dive, kad e čavore valjande te obrezinen, dinde le anav Isus–sar so vičindā le o andeo angleder so i Marija ačhili khamni. 22 Kad alo o vreme zako adeti e dajakere kosljaričnasoro savo palo e Mojsijasoro zakoni valjanda te čerel pe palo adava so o čavoro bijandola, ande e Isuse ano hram ko Jerusalim te preden le e Gospodese 23 (sar so pisini ano zakoni e Gospodesoro: "Dijekh murš prvenco te ovel posvetime e Gospodese") 24 hem te den žrtva (sar soi vačerdo ano zakoni e Gospodesoro: "duj tikore golubija ili duj terne golubija"). 25 I tegani ano Jerusalim inele manuš palo anav Simeon. Ov inele pravedno hem pobožno. Adžičeri ine te avel o Mesija te spasini e Izraelconem hem o Sveto Duhu inele upro leste. 26 O Sveto Duhu mothovda lese da angleder so ka merel, ka dikhel e Mesija e Gospodesere. 27 I o Sveto Duhu phenda lese te džal ko Hram, i ov dželo. Tegani o Josif hem i Marija ande e čavore e Isuse ano Hram sar te čeren o adeti savoi palo e Mojsijasoro zakoni. 28 Kad o Simeon dikhla e čavore e Isuse, lelja le ki angali hem hvalinda e Devle vačerindo: 29 "Gospode, akana šaj me, o sluga klo, te merav ano mir sar so phendan maje. 30 Adalese so mle jačha dikhle o spasenje savo avela tutar, 31 savo spremindan anglo sa o nacije. 32 Akava spasenje ka ovel svetlo te mothoj tut avere nacijende hem anela slava te narodose, e Izraelconende." 33 E Isusesoro dad hem i daj divinde pe adaleja so o Simeon vačerda olestar. 34 Tegani o Simeon blagoslovinda len hem phenda e Marijače, e Isusesere dajače: "Dikh, akavai čhavoro birime te čerel buten ano Izrael te peren hem bute averen te ušten. Ovi odredime te ovel e Devlesoro znako, ali but džene ka odbacinen le. 35 Adava ka ovel sar te mothoven pe bute manušengere garavde mislijia. A o mači ka posaj ti duša." 36 A adari da inele i proročica i Ana, i čhaj e Fanuilesiri, oto pleme e Asiresoro. Oj inele ano purane berša. Efta berš živinda ple romeja, 37 a palo adava živinda sar udovicia di oftovardešštarto berš. Stalno inele ano Hram, i dive i rat slavinda e Devle ano postiba hem ano moliba. 38 I samo so o Simeon završinda ple vačerbnaja, i Ana nakhini di o Josif hem i Marija zahvalindoj e Devlese zako čhavoro. I lelja te vačeri e čhavorestar sarijende adari kola adžičerde upro Devel te oslobođini o Jerusalim. 39 Kad o Josif hem i Marija čerde sa soi palo zakoni e Gospodesoro phendo te čeren e čhavoresoro dad hem i daj, irinde pe ki pumari diz Nazaret ki Galileja. 40 A o čhavoro barjola ine hem zoraljola. Pherdola ine mudrost

hem i milost e Devlesiri inele upro leste. **41** E Isusesoro dad hem i daj dijekh berš zako prazniko Pasha džana ine ki diz Jerusalim. **42** Kad e Isuse inele dešuduj berš, palo adeti, hem ov dželo olencar te slavini o prazniko ko Jerusalim. **43** Kad nakhlo o prazniko, o Josif hem i Marija lelje te džanfse, a na džande so lengoro čhavo o Isus ačhilo ano Jerusalim. **44** Sar mislinde dai o Isus maškar manuša kola putujinde olencar, džeje jekh dive phirindoj i lelje te roden le maškar pumarende hem maškaro pendžarutne. **45** I kad našti ine te arakhen le, irinde pe ko Jerusalim te roden le. **46** I o trito dive arakhle le ano Hram sar bešela maškar e verakere učitelja, sar šunela len hem pučela len. **47** I sare kola šunde e Isuse, divinde pe lesere džandipnase hem lesere iribnase ko pučiba. **48** I kad dikhla le lesoro dad hem lesiri daj, inele iznenadime. Lesiri daj phenda lese: "Vačer sose adava čerdan amende, mlo čhavo? To dad hem me but darandiljam hem rodindam tut!" **49** A o Isus pučija len: "Sose rodinden man? Na džanden li so valjani te ovav ano mle Dadesoro čher?" **50** A i Marija hem o Josif na halile so o Isus manglia te phenel lende adaleja. **51** I palo adava, o Isus irinda pe olencar ko Nazaret hem ine lende poslušno. A lesiri daj ićerda pese ano vilo sa adava so ulo. **52** A o Isus ulo po mudro hem barjola ine. Sa više barjola ine ano jačha e Devlese hem e manušende.

3 Kad o caro o Tiberija vladinda upro e Rimesoro carstvo dešupandžto berš, o Pontije Pilat vladinda ani Judeja, o Irod vladinda ani Galileja, a lesoro phral o Filip vladinda ani Itureja hem ani Trahonitada, o Lisanije vladinda ani Avilina, **2** hem o Ana hem o Kajafa inele šerutne sveštenici, o lafi e Devlesoro alo e Zaharijasere čhavese e Jovanese ki pustinja. **3** I o Jovan dželo ko sa o krajo e lenjakoro Jordan te propovedini e manušende da valjani te pokajinen pe zako pumare grehija hem te oven krstime sar te mothoven dai lende oprostime o grehija. **4** Sar so angleder pisinda o proroko o Isajia, o Jovan inele "o glaso so vičini ani pustinja: 'Čeren o drom e Gospodese, ravnonen lese o droma! **5** Dijekh dolina te perđol a dijekh planina hem brego te peren! O bange droma te oven ispravime a o hrapava droma te oven ravnome!' **6** I sa o manuša ka dikhen o spasenje savo avela taro Devel." **7** Akava o Jovan vačerda butende kola iklike te krstini len: "E sapengere čhavalen! Ko vačerda tumende da šaj te našen tari e Devlesiri holi savi avela? **8** Bijanan bijandipa savencar ka mothoven da čače pokajinden tumen! I ma mislinen dai dovoljno te phenen: 'Amaroi pradad o Avraam.' Phenava tumende da o Devel hem akale barendar Šaj te vazdel čhaven e Avraamese. **9** Ače o tover oto sudo e Devlesoroi već vazdime te čhinel o kašta ano koreno. I dijekh kaš savo na bijani šukar bijandipe ka čhinel pe hem ka frdel pe ani jag." **10** A o narodo pučija le: "So valjani te čera?" **11** O Jovan phenda lende: "Kas isi duj gada, jekh valjani te del okolese kas nane. A kas isi hajbnase, te čerel isto ađahar." **12** Nesave carinicija da ale te krstini len o Jovan, i phende lese: "Učitelju, so amen te čera?" **13** A ov phenda lende: "Ma roden buderri porez okolestar so o zakoni phenela tumende te roden." **14** I nesave vojnici da pučle e Jovane: "A so amen te čera?" A ov phenda lende: "Nikastar ma len love ađahar so ka

mothoven lende zoralipe ili so ka tužinen len hovavne hem oven zadovoljna tumara plataja." **15** A o narodo adžicerda e Mesija hem sare pučle pe name li o Jovan o Mesija. **16** Adalese o Jovan phenda sarijende: "Me krstinava tumen panjeja, ali avela o po baro mandar, kase na injum dostojo ni o dorikha otu obuća te phravav. Ov ka krstini tumen e Svetone Duhova hem jagaja. **17** Ano vas lese i lopata te čistini o gumno plo hem te odvojini o div taro ljske. O div ka čhivel pese ki šupa, a o ljske ka tharel jagaja savi nikad na mudardola." **18** Esavke da but avera lafija o Jovan phenda e narodose sar te terini len te pokajinen pe hem vačerda lende o Šukar lafi. **19** A e vladare e Irode o Jovan ukorinda adalese so lelja romnjaće ple phralesere romnja e Irodijada hem zako but avera bišukar buča so čerđa. **20** Tegani o Irod čerđa aver bišukaripe: čhivda e Jovane ko phandlipe. **21** Kad sa o manuša krstinde pe, krstinda pe hem o Isus. I tegani sar ine o Isus molini pe, phravdilo o nebo, **22** a o Svetu Duhu huljilo upro leste ano e golubesoro oblik. A taro nebo šundilo o glaso e Devlesoro: "Tu injan mlo Čhavo o manglo! Tuja injum bahtalo!" **23** O Isus počinđa pli služba anglo narodo kad inole di ki trijanda berš. O narodo smatrinda dai o Isus čhavo e Josifesoro. O Josif inele čhavo e Ilijasoro. **24** O Ilijia inele čhavo e Matatesoro. O Matat inele čhavo e Levijesoro. O Levije inele čhavo e Melhisoro. O Melhi inele čhavo e Janajesoro. O Janaj inele čhavo e Josifesoro. **25** O Josif inele čhavo e Matatijesoro. O Matatijie inele čhavo e Amosesoro. O Amos inele čhavo e Naumesoro. O Naum inele čhavo e Esljasoro. O Eslja inele čhavo e Nangejesoro. **26** O Nangej inele čhavo e Maatesoro. O Maat inele čhavo e Matatijesoro. O Matatijie inele čhavo e Semeinesoro. O Semein inele čhavo e Josihesoro. O Josih inele čhavo e Jodasoro. **27** O Joda inele čhavo e Jojananesoro. O Joanan inele čhavo e Risasoro. O Risa inele čhavo e Zorovavelesoro. O Zorovavel inele čhavo e Salatiilesoro. O Salatiil inele čhavo e Nirisoro. **28** O Niri inele čhavo e Melhisoro. O Melhi inele čhavo e Adisoro. O Adi inele čhavo e Kosamesoro. O Kosam inele čhavo e Elmadamesoro. O Elmadam inele čhavo e Iresoro. **29** O Ir inele čhavo e Isusesoro. O Isus inele čhavo e Eliezeresoro. O Eliezer inele čhavo e Jorimesoro. O Jorim inele čhavo e Matatesoro. O Matat inele čhavo e Levijesoro. **30** O Levije inele čhavo e Simeonesoro. O Simeon inele čhavo e Judasoro. O Juda inele čhavo e Josifesoro. O Josif inele čhavo e Jonamesoro. O Jonam inele čhavo e Eliakimesoro. **31** O Eliakim inele čhavo e Melejasoro. O Meleja inele čhavo e Menasoro. O Mena inele čhavo e Matatasoro. O Matata inele čhavo e Natanesoro. O Natan inele čhavo e Davidesoro. **32** O David inele čhavo e Jesejesoro. O Jesej inele čhavo e Jovidesoro. O Jovid inele čhavo e Voozesoro. O Vooz inele čhavo e Salmonesoro. O Salmon inele čhavo e Naasonesoro. **33** O Naason inele čhavo e Aminadavesoro. O Aminadav inele čhavo e Adminesoro. O Admin inele čhavo e Arnisoro. O Arni inele čhavo e Esromesoro. O Esrom inele čhavo e Faresesoro. O Fares inele čhavo e Judasoro. **34** O Juda inele čhavo e Jakovesoro. O Jakov inele čhavo i Isaakesoro. O Isaak inele čhavo e Avraamesoro. O Avraam inele čhavo e Tarasoro. O Tara inele čhavo e Nahoresoro. **35** O Nahor inele čhavo e Seruhesoro. O Seruh inele čhavo e Ragavesoro. O Ragav inele

čhavo e Falekesoro. O Falek inele čhavo e Everesoro. O Ever inele čhavo e Salasoro. **36** O Sala inele čhavo e Kainamesoro. O Kainam inele čhavo e Arfaksadesoro. O Arfaksad inele čhavo e Simesoro. O Sim inele čhavo e Nojesoro. O Noje inele čhavo e Lamehesoro. **37** O Lameh inele čhavo e Matusalasoro. O Matusala inele čhavo e Enohesoro. O Enoh inele čhavo e Jaretesoro. O Jaret inele čhavo e Malaleilesoro. O Malalel inele čhavo e Kainamesoro. **38** O Kainam inele čhavo e Enosesoro. O Enos inele čhavo e Sitesoro. O Sit inele čhavo e Adamesoro. O Adam inele čhavo e Devlesoro.

4 A o Isus, phero d e Svetone Duhaja, irinda pe tari len Jordan; i oto Duho inele legardo ko čuč than, **2** kaj inele saranda dive iskušime e bengestar. I na halja ništa adala dive, i kad on pherdile, tegani bokhalilo. **3** I o beng phenda lese: "Te injan o Čhavo e Devlesoro, vačer akale barese te ovel maro." **4** A o Isus phenda lese: "Pisimei ko Svetu lili: 'O manuš naka živini samo oto maro.'" **5** I o beng legarda le ko učo than hem mothovda lese dijekh carstvo e phuvjakoro otojekhvar, **6** i phenda lese: "Tuče ka dav sa akava zoralipe hem i slava olengiri adalese soi maje dindi, i dava la kase me mangava. **7** Adalese, te peljan ko kočija angla mande, sa ka ovel klo." **8** I o Isus phenda lese: "Pisimei ko Svetu lili: 'Per ko kočija samo e Gospodese, te Devlese, hem samo ole kande!'" **9** I o beng anda le ko Jerusalim hem čhivda le upro najučo than e Hramesoro hem phenda lese: "Te injan e Devlesoro Čhavo, frde tut akatar tele! **10** Adalese soi pisime ko Svetu lili: 'Ka naredini ple andelende te arakhen tut,' **11** hem: 'ka akharen tut ko vasta te na khuve tut preja ko bar.'" **12** O Isus phenda lese: "Vačerdoi ko Svetu lili: 'Ma kušin e Gospode, te Devle.'" **13** I kad završinda dijekh kušnja, o beng cidinda pe olestar di nesavi aver prilika. **14** I irinda pe o Isus, ano zoralipe e Duhosoro, ki regija Galileja, i šundilo o glaso olestar ko sa o krajo. **15** I sikavda olende ano sinagoge hem inele pohvalime sarijendar. **16** I alo ki diz Nazaret kote barilo hem, palo plo adeti ko dive e savatesoro, đerdinda ki sinagoga. Uštino te čitini, **17** a ine lese dindo o lili e prorokosoro e Isaijasoro. Ov phravda o lili hem arakhlija o than kaj inele pisme: **18** "O Duhoi e Gospodesoro upra mande, adalese so pomazindia man hem bičhalda man te anav o šukar lafi e čororende, te proglasinav: da o phandle ka oven oslobođime, e kororenđe ka irini pe o dikhiba, o mućime ka oven slobodna, **19** te proglasinav o adžicerdo berš e Gospedesoro." **20** Tegani phandila o lili, irinda le e slugaste, i beštino te sikaj. I sare ani sinagoga dikhle ano leste. **21** A o Isus lelja te vačeri lende: "Avdive pherdilo o Lil savo šunden tumare kanencar." **22** I sare vačerde Šukar olestar hem inele zadivime oto Šukar lafija save iklike lesere mujestiar, i vačerde: "Nane li ov e Josifesoro čhavo?" **23** A ov phenda lende: "Čaće ka vačeren maje adaja poslovica: 'Doktore, saslijar korkore tut!' So šundam so ulo ano Kafarnaum, čer hem akate, ano to than kaj barijan." **24** I phenda: "Čaće, vačerava tumende, njekh proroko nane prihvativme ano plu than kaj barilo. **25** I čaće, vačerava tumende, inele but udovice ano Izrael kad o proroko o Ilija živinda, kad na pelo bršin trin berš hem šov masek i pojavisalo baro bokhalipe ki sa i phuv. **26** I njekhaće olendar na inele bičhaldo o proroko Ilija sem ki e abandijengiri diz Sarepta

uzalo Sidon e udovicaće. **27** I inele but gubavci ano Izrael kad o proroko o Jelisej živinda, i njekh olendar na inele sasljardo sem o Neman o Sirijo." **28** I sare ani sinagoga pherdile holi kad šunde adava. **29** I uštindoj ispudinde le tari diz, i legarde le upre ko brego upro savo lengiri diz inele vazdime te šaj frden le odupral. **30** Ali o Isus nakhino maškar olende hem dželo. **31** I o Isus hujilo ani e galilejakiri diz Kafarnaum, i sikavda e manušen ko dive e savatesoro. **32** I on inele zadivime lesere sikavibnaja adalese so lesoro vačeriba inele ano autoritet. **33** A adari, ani sinagoga, inele manuš opsednutime e demonesere melale duhoja hem oto sa o glaso vičinda: **34** "Oh, so mangeja amendar, Isuse Nazarećanine? Aljan li te uništine amen? Džanav ko tu injan: o Sveco e Devlesoro." **35** Tegani o Isus ukorinda le: "Phand to muj hem ikljov olestar!" I o demoni frdinda le ki phuv maškar manuša, iklilo olestar hem ni hari na dukhavda le. **36** I sare začudinde pe hem vačerde jekh avereja ađahar: "Savo li vačeriba adava da ano autoritet hem ano zoralipe naredini e melale duhendje te ikljon i onda ikljona?" **37** I o glaso e Isusestar dželo ko sa o pašutne thana. **38** O Isus iklilo tari sinagoga hem dželo ko čher e Simonesoro. E Simonesere sasuju inele bari jag. I on zamolinde le te sasljari la. **39** I o Isus terdino uzalo late, naredinda e jagaće hem oj muklja la. I odmah uštini hem lelja te kandel len. **40** Kad o kham hujilo, sarijen kolen inele namborme manuša oto razna nambormipa, ande len koro Isus. A ov upra dijekheste olendar čhivda ple vasta hem sasljarda len. **41** A butendar da iklile o demonja vičindoj hem vačerindo: "Tu injan o Čhavo e Devlesoro!" O Isus pretiđa len hem na muklja len te vačeren adalese so džande dai ov o Hrist. **42** Kad disilo, o Isus iklilo tari diz hem dželo ko jekh čuč than. I but džene rodinde le. Ale di leste hem na mukena le ine te džalfse olendar. **43** A ov phenda lende: "I ko avera dizja valjani te vačerav o šukar lafi oto carstvo e Devlesoro adalese so adalese injum bičhaldo." **44** I o Isus nastavinda te propovedini ano sinagoge e judejakere.

5 A jekhvar but džene čedinde pe uzalo Isus te šunen o lafi e Devlesoro, a ov terdino uzalo E galilejakoro jezero. **2** I dikhlija duj čamcija uzalo jezero savendar iklile o manuša kola dolena mačhen adalese so kosena ine pumare mreže. **3** I đerdinda ano jekh čamco, kova inele e Simonesoro, i zamolinđa le te cidel pe hari e phuvijatar, i bešindoj ano čamco, sikavda e narodo. **4** A kad završinda o vačeriba, phenda e Simonese: "Čhiv tut ko hor hem frden tumare mreže te šaj dolen mačhen." **5** A o Simon phenda: "Gospodarona, sa i rat dindam zori i ništa na dolindam, ali palo to lafi ka frdav i mreža." **6** I kad čerde adava, dolinde bute mačhen i lengere mreže lelje te pharavdon. **7** I vastencar mothovde pumare amalende, kola inele ko aver čamco, te aven te pomožinen lende. I on ale hem pherde soduj čamcija edobor da lelje te pherđon pani. **8** A kad dikhlija adava o Simon o Petar, pelo ko kočija anglo Isus vačerindo: "Dža mandar, Gospode, me injum grešno manuš!" **9** Adalese so i dar prelejla ole hem sarijen kola inele oleja zbog o baro doliba e mačhengoro. **10** Ađahar da i dar dolindja e Jakove hem e Jovane, e Zevedejesere čhaven, kola inele e Simonesere amala. I o Isus phenda e Simonese: "Ma dara! Od akana manušen ka dole." **11** I kad ikalde o čamcija upri phuv, ačhavde sa hem džeze palo leste. **12**

jejhvar o Isus inele ki jekh diz, i nekotar anglo leste iklilo manuš pherdo gubaja. So dikhla e Isuse, pelo anglo leste mujeja di phuv hem molindā le vačerindoj: "Gospode, te mangeja, šaj te sasljare man!" 13 I o Isus pružindā plo vas, dolinda le hem phenda: "Mangava, ov sasljardo!" I otojekhvar i guba cidindā pe olestar. 14 Tegani naredindā lese: "Ma vačer nikase akalestar, nego dža mothov tut e sveštenikose hem de žrtva adalese so injan sasljardo, sar so naredindā o Mojsije, zako svedočanstvo olende." 15 A o glaso e Isusestar džala ine po dur, i but džene čedena pe ine te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. 16 A ov cidela pe ine te molini pe ko thana kote na inele manuša. 17 I jekh dive o Isus sikavda ano jekh cher, a o fariseja hem o učitelja e Zakonestar, kola ale oto sa e galilejakere hem judejakere gava hem oto Jerusalim, beštine adathe. A o zoralipe e Gospodesoro inele upro Isus te sasljari. 18 I nesave manuša ande upri nosiljka jekhe manuše kova našti ine te phirel ni te mrdini. Mangle te anen le andre hem te čhiven le anglo Isus. 19 I taro narodo našti ine te arakhen kotar te anen le andre, i uklinde upro cher hem odupral mukle le sa e nosiljkaja ko maškar anglo Isus. 20 I kad o Isus dikhla lengiri vera, phenda: "Manušeja, oprostimej će te grehija!" 21 I o fariseja hem o učitelja e Zakonestar lejje te vačeren ana pumende: "Kovai akava so hulini? Ko šaj te oprostini o grehija sem o jekh Devel?" 22 A o Isus džanda lengere mislijia, i phenda lende: "Sose adahar mislinena? 23 Soi po lokhe te phenel pe: 'Oprostimej će te grehija' ili te phenel pe: 'Ušti hem phir?' 24 Ka dokažinav tumende da man, e Chave e manušesere, isi pravo te oprostinav o grehija ki phuv." Tegani irinda pe nakoro manuš kova našti ine te phirel hem phenda lese: "Tuće vačerava! Ušti, le ti nosiljka hem dža cher!" 25 I o manuš odmah uštino anglo lende, lejja i nosiljka hem dželo cher slavejdo e Devle. 26 I sare začudinde pe, hvalinde e Devle, pherdile dar hem vačerde: "Avdive dikhlijam čudesjal!" 27 I palo adava, o Isus iklilo adahar hem dikhla e cariniko palo anav Levije sar bešela ko than kotar čedela pe o porez, i phenda lese: "Phir pala mande!" 28 I ov uštino, ačhavda sa hem dželo palo leste. 29 I čerda lese o Levije baro hajba pese ano cher, hem adari inele but carinici hem avera kola beštine olencar uzalo astali. 30 Tegani o fariseja hem lengere učitelja e Zakonestar mrmljinde vačerindoj e Isusesere učenikonende: "Sose tumen hana hem pijena e carinikonencar hem avere grešnikonencar?" 31 I o Isus phenda lende: "E sastende na valjani doktori, nego e nambormende. 32 Me na aljum te vičinav e pravednikonen, nego e grešnikonen te irinen pe taro greh ko Devel." 33 A on phende lese: "E Jovanescere e Krstiteljesere učenici but postinen hem molinena, adahar hem e farisejengere učenici, a te učenici stalno hana hem pijena." 34 A o Isus phenda lende: "Sar šaj te terinen e mladoženjasere amalen te postinen kadi olencar o mladoženja? 35 Ali ka aven o dive kad ka lel pe lendar e mladoženja, tegani, ko adala dive, ka postinen." 36 I vačerda lende akaja uporedba: "Nijekh na čhivela o kotor e neve fostanestar ko purano fostani; adalese so hem o nevo ka pharavđol, a ko purano naka avel o kotor e nevestar. 37 I niko na čhorela i nevi mol ano purane morčha. Te čerda adahar, i nevi mol ka pharaj o morčha hem ka čhordol, a o morčha ka oven uništimo. 38 Nego, i nevi mol valjani te čhorel

pe ano neve morčha. 39 I nijekh, kova pilja i purani, na mangela i nevi, adalese so vačeri: 'dovoljnoi i purani'."

6 Ko jekh savato o Isus nakhino maškaro njive. A lesere učenici čedinde e divesoro klaso, morde le vastencar hem hale. 2 Tegani nesave fariseja phende: "Sose čerena so na tromal pe ko savato palo e Mojsijasoro zakoni?" 3 O Isus phenda lende: "Na čitinden li ano Svetu lili adava so čerda o David kad bokhalile ov hem okola so inele oleja? 4 Čerdinda ano čher e Devlesoro, lelja o posvetime maro, savo nikase na inele muklo te han sem e sveštenikonende, i halja hem dindā okolende so inele oleja." 5 I phenda lende: "Me, o Čhavo e manušesoro injum gospodari e savatesoro." 6 Ko aver savato, o Isus čerdinda ki sinagoga hem sikavda. Adari inele jekh manuš kasoro desno vas inele šuko. 7 Tegani o učitelja e Zakonestar hem o fariseja posmatrinena le ine te dikhen na li ko savato ka sasljari, sar te šaj tužinen le. 8 A ov džanda lengere mislijia hem phenda e manušese kas inele šuko vas: "Ušti hem terđov ko maškar!" I ov uštino hem terđino. 9 A o Isus phenda lende: "Te pučav tumen: soi muklo te čerel pe ko savato: šukaripe ili bišukaripe? Te spasini pe ili te uništini pe o dživđipe?" 10 I dikhindoj sarjen, phenda lese: "Pružin to vas!" I ov čerda adahar hem lesoro vas ulo sasto. 11 A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pherdile bari holi hem vačerde maškara pumende so te čeren e Isusesere. 12 Adala dive, o Isus dželo ki gora te molini pe. I nakhavda sa i rat ani molitva e Devlese. 13 Kad dislilo, vičinda kora peste ple učenikonem hem birinda olendar dešudujen. Olen vičinda apostolja: 14 e Simone kole vičinda Petar, hem lesere phrale e Andreja, e Jakove hem e Jovane, e Filipe hem e Vartolomeje, 15 e Mateje hem e Toma, e Jakove e Alfejesere čhave hem e Simone kovai vičime Zilot, 16 e Juda e Jakovesere čhave, hem e Juda e Iskariote, kova ulo izdajniko. 17 I o Isus huljindoj e Dešudujencar, terđino ko ravno than. A adari inele pherdile lesere učenici hem but narodo taro but thana e judejakere, di hem tari diz Jerusalim, hem taro e tiresere hem e sidonesere pašutne thana savei uzalo more. 18 Ale te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. A saslike hem okola kolen mučinde o melate duhija. 19 I sa o manuša rodinde te pipinen le adalese so baro zoralipe ikljola ine olestar hem sasljari sarjen. 20 I o Isus dikhla ano ple učenici, i lelja te vačeri: "Bahtale injen tumen o čorore, adalese soi o carstvo e Devlesoro tumar! 21 Bahtalei okola kolai akana bokhale, adalese so ka oven čaljarde! Bahtalei okola kola akana rovena, adalese so ka asan! 22 Bahtale injen kad o manuša mrzinena tumen, kad odbacina tumen, uvredinena tumen hem ladarena tumen da injen bišukar adalese so verujenena ana mande, ano Čhavo e manušesoro! 23 Tegani radujinen tumen hem ripinen oto bahtalipe, adalese so adžićeri tumen bari nagrada ko nebo! Adalese so adahar čerena ine lengere pradada e prorokonencar ano lengoro vreme! 24 Ali jao tumende e barvalende, adalese so već leljen tumari uteha! 25 Jao tumende kola akana injen čaljarde, adalese so ka oven bokhale! Jao tumende kola akana asana, adalese so ka tugujinen hem ka roven! 26 Jao tumende kad sa o manuša vačerena šukar tumendar, adalese so adahar vačerena ine lengere pradada e hovavne prorokonendarano

lengoro vreme!" 27 "A vaćerava tumende so šunena: Mangen tumare neprijateljen! Čeren šukaripe okolende so mrzinena tumen! 28 Vaćeren šukaripe okolende so dena tumen armanja! Molinen e Devle okolende so čerenica tumende bišukaripe! 29 Okolese kova khuvela tut ki čham, irin hem aver čham. Okolese kova lela to ograči, ma zabranin te lel tatar hem o gad. 30 De dijekhese kova rodelna tatar, hem ma rode palal okolestar kova lela tatar. 31 I sar so mangena avera te čerenica tumende, adahar čerenica tumen olende. 32 Te manglijen samo okolen kola tumen mangena, ko ka vaćeri tumende hvala? Adalese so hem o grešnici mangena okolen kola olen mangena. 33 Adahar da, te čerđen šukaripe okolende kola tumende čerenica šukaripe, ko ka vaćeri tumende hvala? Hem o grešnici čerenica adahar. 34 Te dindeni ko zajam love okolende kastar adžičerena te irinen tumende, ko ka vaćeri tumende hvala? Hem o grešnici dena ko zajam jekh averese te šaj irini pe lende edobor. 35 Nego, mangen tumare neprijateljen, čeren lende šukaripe hem den len ko zajam bizo nisavo adžičeriba te irini pe tumende adava! I o Devel ka vaćeri tumende bari hvala. I ka oven čhave e Najbaresera, adalese soi ov šukar hem premalo nezahvalna hem premalo okola kola nane šukar. 36 Oven milosrdna sar soi milosrdno tumaro Dad kovai ano nebo!" 37 "Ma sudinen hem čače naka sudini pe tumende! I ma osudinen hem čače naka oven osudime! Oprostinen hem ka oprostini pe tumende! 38 Den hem ka del pe tumende: mera šukar, pritiskime, tresime hem prepheredi ka čhivel pe tumende ki angali. Adalese so, sava meraja merinena, esavkaja ka merini pe tumende." 39 I vaćerda lende akaja uporedba: "Šaj li o kororo te legari e korore? Na li soduj ka peren ki rupa? 40 Nane o učeniku upreder o učitelj. I dijekh kovai sikavdo sa, ka ovel sar plo učitelj. 41 A sose dikheja i trunka ani jakh te phralesiri, a i greda ani ti jakh na primetineja? 42 Sar šaj te phene te phralesa: "Phrala, aš te ikalavtar i trunka oti jakh", a korkoro na dikheja i greda ani ti jakh? Dujemujengereja, najangle ikal i greda te jakhatar, i tegani šukar ka dikhe te ikale i trunka te phralesere jakhatar." 43 "Nane šukar kaš savo anela bišukar plod, sar so nane bišukar kaš savo anela šukar plod. 44 Adalese so dijekh kaš pendžari pe palo lesoro plod. Sar so džanen, o smokve na čedena pe oto kare ni o drakha na čedena pe oti kupina. 45 E šukare manuše isi šukaripe ano vilo, i adahar, ple vilestar ikali šukaripe, a o bišukar manuš ple vilestar ikali bišukaripe. Adalese so e manušesoro muj vaćeri adava sojai lesoro vilo pherdo." 46 "Sose vičinena man: 'Gospode, Gospode!', a na čerenica so vaćerava? 47 Djekh kova avela mande hem šunela mle lafija hem črela len, ka mothovav tumende upra kastei: 48 Ovi upro manuš kova čerindo plo čher handlja hem čerđa hor, čerđa o temelji upro bar hem vazdinda o čher. I kad ale o panja, i len khuvda ko adava čher, ali našti ine te potresini le adalese soi čerđo šukar. 49 A okova kova šunda mle lafija, a na čerđa len, ovi upro manuš kova čerđa plo čher ki phuv bizo temelji, ko savo khuvda i len hem otojekhvar peravda le, i oto čher uli bari ruševina."

7 A kad o Isus završinda plo vaćeriba anglo narodo, đerdinda ki diz Kafarnaum. 2 A jekhe rimljancengere kapetane ine sluga

kova inele namborme, anglo meriba, a ceninda le. 3 I kad o kapetani šunda e Isusese, bičhalda koro leste nesave starešinen e jevrekjengeren te pučen le ako šaj te avel te sasljari lesere sluga. 4 A kad ale koro Isus, šukar zamolinde le vaćerindo: "Ov zaslužni te čere lese adava, 5 adalese so mangela amare narodo, a čerđa amende hem sinagoga." 6 I o Isus dželo olencar. A kad inele paše uzalo čher, o kapetani bičhalda lese ple amalen vaćerindo: "Gospode, ma mučin tut, adalese so na injum dostojo te derdine maje ko čher. 7 Adalese na dikhlijum man dostojo te avav di tute. Nego samo naredin hem mlo sluga ka ovel sasto. 8 Adalese so hem me injum manuš talo autoritet, hem isi man vojnici teleder mande. I jekhese vaćerava: 'Dža!', i ov džala. A averese vaćerava: 'Ava!', i ov avela. A mle slugase vaćerava: 'Čer adava!', i ov čerela." 9 A o Isus kad šunda adava olestar, iznenadinda pe, irinda pe nakoro narodo kova džala ine palo leste hem phenda lende: "Vaćerava tumende, na arakhlijum ni jekhe ano Izrael te ovel le esavki vera." 10 I kad okola kola inele bičhalde irinde pe čhere, arakhle e sluga saste. 11 Na but palo adava, o Isus dželo ki diz savi vičime Nain. Oleja da dželesere učenici hem but narodo. 12 A kad alo paše uzalo udar e dizjakoro, reslja e dizutnen sar legarena e mule čhave, kova inele jekhoro pe dajaće koja inele udovica. But dizutne džana ine e dajaja te parunen e čhave. 13 I kad dikhija la o Gospod, pelo lese žal olaće hem phenda laće: "Ma rov!" 14 I alo paše hem dolinda pe upro nosilja. Tegani okola so akharde terdine, a o Isus phenda: "Terneja, tuće vaćerava, uštil!" 15 I o mulo beštino hem lelja te vaćeri, i o Isus dindia le lesere dajaće. 16 Tegani sare darandile hem slavinde e Devle vaćerindo: "Baro proroko iklilo maškar amende!" hem: "O Devel ale to pomožini ple narodosel!" 17 I adava šundilo ki sa i phuv e jevrekengiri hem ko sa o pašutne thana. 18 I sa adava e Jovanese e Krstiteljese vaćerde lesere učenici. Tegani o Jovan vičinda kora peste nesave dujen ple učenikonendar 19 hem bičhalda len koro Gospod o Isus vaćerindo: "Tu li injan adava kolestar o Devel dinda plo lafi da valjani te avel ili te adžičera avere?" 20 I adala manuša ale koro Isus hem phende: "O Jovan o Krstitelj bičhalda amen kora tute vaćerindo: 'Tu li injan adava kolestar o Devel dinda plo lafi da valjani te avel ili te adžičera avere?'" 21 Baš ko adava sati o Isus sasljardha buten oto nambormipa, oto pharipa hem oto bišukar duhija, hem bute kororenđe dinda dikhiba. 22 Tegani o Isus phenda e Jovanese učenikonende: "Džan hem vaćeren e Jovanese so dikhlijem hem so šunden: o korore dikhena, o bange phirena, o gubavci čistinena pe, o kašuke šunena, o mule uštena, e čororenđe vaćeri pe o Šukar lafi. 23 I bahtaloi okova kova nane sablaznime zbog mande." 24 Kad e Jovanese bičhalde manuša dželes, o Isus lelja te vaćeri e narodose e Jovanestar: "So ikliljen ki pustinja te dikhen? I trska sava phudela i barval? Na! 25 Ili so ikliljen te dikhen? E manuše ano barvale šeja urjavde? Na! Okola ano sjajna šeja hem so živinena ano luksuz, eče tane ano palate. 26 Ili so ikliljen te dikhen? E proroko? Oja, vaćerava tumende, ovi po više oto proroko! 27 Ovi okova kolestar pisime ano Svetu lili: 'Ače, bičhalava mle glasniko angla tute, kova ka čerel će o drom angla tute.' 28 Vaćerava tumende: maškar okolende kolai bijande nijekh nane po baro e Jovanestar, a o najtikoro e

Devlese ano carstvo po baroi olestar." 29 I sa o manuša hem o carinici kola šunde adava, pendžarde dai e Devlesoro sikaviba čačikano. Oni adala so krstinde pe e Jovanesere krstibnaja. 30 A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar na mangle te len o plan e Devlesoro pumenđe. Oni adala so na mangle o Jovan te krstini len. 31 O Isus phenda: "Kasar akana te uporedinav e manušen oti akaja generacija? Kasei slična?" 32 Sličnai e manušende kola bešena ko trg hem vačerena jekh averese: 'Bašaldam tumende veselo, a na čhelden! Đilabdam tužno, a na runden!' 33 Adahar, alo o Jovan o Krstitelj. Ni halja maro ni pilja mol, a phenena: 'O demoni ano leste!' 34 Aljum me, o Čhavo e manušesoro. Hava hem pijava, a phenena: 'Eče manuš halano hem mato, amal e carinikonengoro hem e avere grešnikonegoro!' 35 Ali i mudrost e Devlesiri mothovda pe dai čačipe sa lakere čhavorendar." 36 Nesavo fariseji palo anav Simon vičinda e Isuse te avel te hal koro leste. Ov đerdindja e farisejese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. 37 I eče, adari ali i đuvli kolače džandā pe dai grešnica ani diz, adalese so šunda da o Isus inele uzalo astali e farisejese ko čher, i anda skupo miris ko čaro savo inele čerdo oto šužo bar. 38 I terdindoj palo lesere pre, runđa hem lelja te sampaćeri lesere pre ple asvencar hem kosija len ple balencar. I tegani čumudinđa lesere pre hem makhlja len e miriseja. 39 Kad adava dikhļja o fariseji kova vičinda le, phenda ana peste: "Tei čače dai akava manuš proroko, ka džanel ine koi hem savi akaja đuvli koja pipini le, adalese soi grešnica." 40 A o Isus phenda lese: "Simone, isi man nešto te vačerav će." A ov phenda: "Učitelju, vačer!" 41 I o Isus phenda: "Duj đzene inele dužnici nesave manuše kova dela love ko zajam. Jekh alo lese panšel e rimilanengere denarija, a o dujto pinda. 42 Adalese so na ine len te irinen, ov oprostindja o dugo sodujende. Adalese, ko olendar više ka mangel le?" 43 O Simon phenda: "Mislinava da okova kase oprostindja više." Tegani ov phenda lese: "Oja, šukar phendan." 44 Irindja pe nakori đuvli, i phenda e Simonese: "Dikheja li akala đuvlja? Đerdindum tuče ko čher, pani mle prende na anđan, a oj sampaćerda mle pre ple asvencar hem kosija len ple balencar. 45 Na čumundindan man ni jekhvar, a oj, sar đerdindum na ačhavda te čumudini mle pre. 46 Na makhljan mlo šero e uljeja, a oj makhlja mle pre e miriseja. 47 Adalese phenava će: But mangije mothovda, adalese soi laće oprostime but grehija; a hari mangije mothoj okova kolesei oprostime hari grehija." 48 A olače phenda: "Oprostime će te grehija." 49 A o manuša kola inele uzalo astali lelje ana peste te vačeren: "Kovai akava so šaj hem o grehija te oprostini?" 50 Tegani o Isus phenda e đuvljače: "Ti vera spasinda tut! Dža ano mir!"

8 Palo adava, o Isus lelja te džal ko dizja hem ko gava vačerindojo o Šukar lafi oto carstvo e Devlesoro; oleja džeze hem o dešuduj apostolja. 2 hem nesave đuvlja kola inele sasljarde oto bišukar duhija hem oto nambormipa: i Marija (vičimi Magdalena, kolatar ikalda efta demonen); 3 i Jovana (i romni e Huzesiri, i Irodesere upravnikosiri); i Suzana hem but avera. Adala đuvlja pumare lovencar kandle e Isuse hem lesere učenikonen. 4 Kad čedindja pe uzalo Isus baro narodo taro but dizja, ov vačerđa lende jekh priča: 5 "Iklilo o sejači te sejini o seme. I sar frdela ine o seme, nesave zrnja pele ko drom, inele

gazime hem o čiriklja hale len. 6 Nesave pele ko bar, barile hem šučile adalese so na ine len pani. 7 I nesave pele maškarokare, o kare barile olencar hem tasavde len. 8 I nesave pele ki šukar phuv, barile hem andre bijandipe šel puti više." Kad vačerđa adava, vičinda: "Phraven tumare kana te šunen!" 9 Tegani lesere učenici pučle le so mangija te vačeri adala pričaja. 10 A ov phenda: "O Devel tumende dindja te džanen o garavdipa oto lesoro carstvo, a averende vačerava ano priče, te pherđol okova so terđola ano Svetu lili: 'anglo jačhai korore hem anglo kanai kašuke.' 11 A akava i priča vačeri: O semei sar o lafi e Devlesoro. 12 Nesave manušai sar o semke save pele ko drom. On šunena o Lafi, ali avela o beng hem lela o Lafi lengere vilendar te na verujinen hem te na oven spasime. 13 A nesave manušai sar o semke save pele ko bar. On šunena o Lafi,lena le radosno, ali oni sar luluđa saven nane koreno. Kola nesavo vreme verujinen, ali kad avela o iskušenje perena. 14 A nesave manušai sar o semke save pele maškarokare. Oni adala kola šunde o Lafi, ali živinenano brige, ano barvalipe hem ano džidipnasoro šukaripe, i ovena tasavde hem na anena šukar plod. 15 A nesave manušai sar o semke save pele ki šukar phuv. Oni adala kola e šukare hem e bimalele vileja šunena o Lafi hem ičerena le sa đikote na anena šukar plod." 16 "Niko na tharela i svetiljka te učhari la čareja ili te čhivel la talo than e pašlojbnasoro, nego čhivelja la ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola so đerdinena. 17 Sa soi garavdo ka dičhol; sa soi garavdipe ka šunđol. 18 Adalese pazinen sar šunena. Jer, kas isi, lese ka del pe pana, a kas nane, ka lel pe olestar hem adava so mislini da isi le." 19 A e Isusesiri daj hem lesere phralja avena ine nakoro leste, ali oto but narodo našti ine te aven di oleste. 20 A neko phenda lese: "Ti daj hem te phralja terđona avri hem mangena te dikhen tut." 21 A o Isus phenda: "Akalai mli daj hem mle phralja-kola šunena hem čerena o lafi e Devlesoro." 22 I jekh dive o Isus phenda ple učenikonen: "Te nakha ki aver strana oto jezero!" I đerdinde ano čamco hem pođinde. 23 A sar ine plovinena, o Isus zasuća. I muklja pe i zoralji barval upro jezero. O čamco lelja te pherđol pani i arakhle pe an opasnost. 24 I o učenici ale uzalo Isus hem džangavde le vičindoj: "Gospodaron, Gospodaron, meraja!" I o Isus uštino, naredinda e barvaljače hem e talasende te ačhon, i ačhile hem ulo mir. 25 Tegani pučlja e učenikonen: "Kaj tumari vera ana mande?" A on darandile hem začudime pučle jekh avere: "Kova šaj te ovel akava so naredini e barvaljende hem e panjese, a on šunena le?" 26 I resle ko krajo e gerasakoro savoi prekalo jezero E galilejakoro. 27 A kad o Isus iklilo ki phuv, reslja le nesavo manuš tari diz kova inele opsednutime demonencar. Sa edobor vreme inele nango hem na beštino ano čher, nego maškarogrobija. 28 I kad dikhļja e Isuse, vrištinda, pelo anglo leste hem vičinda oto sa o glaso: "So mangeja mandar, Isuse, Čhaveja e Najbare Devlesereja? Molinava tut, ma mučin man!" 29 (Adalese so o Isus već naredinda e melale duhose te ikljal adale manušestar. Angleder, di hem kad o stražarija ine pazinen le hem phandena le ko lancija hem ko okovija, o manuš phagela len ine hem o demoni legari le ine ko čuće thana.) 30 A o Isus pučlja le: "Sar to anav?" I ov phenda: "Legija (but đzene injam)", adalese so but demonja đerdinde

ano leste. **31** I molinde le te na naredini lende te džan ko phandipe zako demonja. (Abyssos g12) **32** A adari ki gora inele krdo oto bale save hana ine, i o melale duhija molinde e Isuse te mukel lende te derdinen ano bale. I ov muklja lende. **33** Tegani o demonja iklinđo taro manuš, derdinde ano bale. I o bale prastandile taro brego ano jezero hem tasile. **34** I kad okola so arakhena ine e balen dikhle so ulo, naše hem vaćerde adalestar e manušendje ani diz hem ano gava. **35** Tegani o manuša ale te dikhen so ulo. Ale koro Isus hem arakhle e manuše, kolestar iklile o demonja, sar urjavdo hem saste godaja bešela uzalo e Isusesere pre, i darandile. **36** A okola so dikhle adava so ulo, vaćerde averende sar o Isus sasljarda e opsednutime manuše. **37** I sa o narodo oto krajo e gerasakoro zamolinde e Isuse te džal olendar adalese so uklinda len bari dar. Tegani o Isus derdinda ano čamco te irini pe palal. **38** A o manuš, kolestar o Isus ikalda e demonen, molinda e Isuse te džal oleja, ali o Isus bičhalda le vaćerindo: **39** "Irin tut te čhereste hem vaćer sa so čerda će o Devel." I o manuš dželo maškari sa i diz hem vaćerda so čerda lese o Isus. **40** A kad o Isus irinda pe prekalo jezero, but manuša inele radosna so dikhle le so avela, adalese so sare adžicerena le ine. **41** I dikh, alo o manuš kasoro anav Jair, kova inele vođa ani sinagoga. I perindoj mujeja đi phuv anglo pre e Isusesere, phenda: "Molinava tut, ava maje ano čher." **42** Adalese so e Jairesiri jekhori čhaj, kola ine dešuduj berš, inele anglo meriba. I sar o Isus džala ine palo Jair, o narodo gurini pe ano leste. **43** A maškaro narodo inele jekh đuvili kolatar dešuduj berš thavdinda rat. Oj sa plo barvalipe dinda e doktorende, ali nijekh našti ine te sasljari la. **44** Nakhini oto palal e Isusesem hem dolinda pe upro lesver fostanesoro krajo hem otojekhvar ačhilo te thavdel latar o rat. **45** I o Isus pučja: "Ko dolinda pe upra mande. Osetindum sar ikljola mandar o zoralipe te sasljari nekas." **47** A i đuvili dikhlija so našti te garaj pe, tresindoj oti dar ali hem peli ko kočija anglo leste hem vaćerda anglo sa o manuša sose dolinda pe upro leste hem sar otojekhvar inele sasljardi. **48** A o Isus phenda laće: "Mli čhaj, ti vera spasinda tut. Dža ano mir!" **49** Sar o Isus vaćeri ine adava e đuvljaće, nesavo manuš taro čher e Jairesoro, e sinagogakere vođasoro, alo hem phenda: "Jaire, ti čhaj muli. Ma više mučin e učiteljelj!" **50** A o Isus šundā adava hem phenda e Jairese: "Ma daral Samo verujin hem oj ka ovel spasime, ka uštel!" **51** I derdindoj ko čher e Jairesoro, o Isus na muklja nikase te derdini oleja, sem e Petrese, e Jovanese, e Jakovese hem e čhajorjakere dadesem hem e dajaće. **52** A sare, kola već inele ano čher, runde hem tugujinde palo late. A o Isus phenda: "Ma roven! Adalese so oj na muli, nego sovela." **53** I on asandile lese adalese so džande so muli. **54** A o Isus dželo hem dolinda la taro vas hem vičinda: "Čhajorije, ušti!" **55** I lakoro duho irinda pe ano late, i otojekhvar uštini, a o Isus naredinda lakere dadesem hem lakere dajaće te den la te hal. **56** I lakoro dad hem lakiri daj inele začudime, a o Isus naredinda lende te na vaćeren nikase so ulo.

9 A o Isus vičinda e dešuduje apostolen hem dindja len zoralipe hem autoritet upro sa o demonja hem te sasljaren o nambormipa. **2** I bičhalda len te propovedinen oto carstvo e Devlesoro hem te sasljaren e nambormen. **3** Angleder so te džan, phenda lende: "Ma legaren tumencar ništa ko drom: ni štapi, ni torba dromese, ni maro, ni love, hem te na ovel tumen aver gad. **4** Sa diktote ačhovenia ki nesavi diz, bešenano jekh čher hem ma nakhen ko aver čhera. **5** Te na mangle tumen nesave dizutne, iklindoj tari adaja diz, tresinen i prašina tumare prendar sar znako dai kriva so na lelje o lafi e Devlesoro." **6** I on džele taro than ko than, vaćerindoj o Šukar lafi hem sasljardoj e nambormen ko sa o thana. **7** A o Irod o vladari e Galilejakoro šunda sa so ulo i inele zbumine adalese so nesave vaćerde da o Jovan o Krstitelj uštino taro mule. **8** A avera vaćerde da o proroko o Iliju mothovđa pe ki phuv, a nesave avera vaćerde da taro mule uštino nesavo proroko taro purano vreme. **9** A o Irod phenda: "Me čhindum e Jovanescoro šero. A kovai onda akava kastar sa adava šunava?" I manglia te dikhel e Isuse. **10** I kad o apostolja irinde pe koro Isus, vaćerde lese sa so čerde. I o Isus legardja len peja hem cidinda pe olencar, nakori diz vičime Vitsaida, te šaj oven korkore. **11** A o narodo šunda adava i dželo palo lende. A o Isus dodžaćerda len šukar, vaćerda lende oto carstvo e Devlesoro hem sasljarda e nambormen. **12** A kad lelja te perel i rat, o dešuduj apostolja nakhle đi o Isus hem phende lese: "Te phene ine e narodose te džan ko pašutne gava hem thana kote šaj te arakhen nešto hajbnase hem than sojbnase. Adalese so injam akate ko čućo than kote nane ništa hajbnase hem nane than sojbnase." **13** A o Isus phenda lende: "Den len tumen nešto hajbnasel!" A on phende: "Ali isi amen samo pandž mare hem duj mačhe. Amen li te dža te čina hajbnase zako sa akava narodo?" **14** Adari inele đi ko pandž hiljade murša. Tegani o Isus phenda ple učenikonende, e apostolende: "Čhiven len te bešen ko kupe po pinda." **15** I čerde adahar, čhvide sarijen te bešen. **16** O Isus lelja o pandž mare hem o duj mačhe, dikhlija naupre ko nebo, zahvalindā e Devlese zako mare hem zako mačhe hem phaglja len. Tegani dindja o mare hem e mačhen ko učenici te ulaven len e manušendje. **17** I sare Hale đikote na čalile. A palo adava, dešuduj korpe čedinde pe okolestar so ačhilo oto hajba. **18** A jekh dive o Isus inele korkoro ple dešuduje učenikonencar, i molindja pe. I kad završinda i molitva, pučija e učenikonem: "So phenela o narodo, kova injum me?" **19** A on phende: "Nesave manuša phenena da tu injan o Jovan o Krstitelj, a nesave avera phenena da tu injan o proroko o Iliju, a palem nesave avera phenena da tu injan jekh oto avera proroci taro purano vreme kova uštino taro mule." **20** Tegani o Isus pučija e učenikonem: "A so tumen phenena, kova injum me?" O Petar phenda: "Tu injan o Hrist, kole o Devel bičhalda!" **21** A o Isus naredinda e učenikonende te na vaćeren nikase dai ov o Hrist. **22** I phenda: "Me, o Čhavo e manušesoro, valjani but te patinav. O starešine, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar naka prihvatinen man. O manuša ka mudaren man, ali o trito dive o Devel ka vazdel man taro mule." **23** I o Isus vaćerda ple učenikonende hem sa e narodose so inele adari: "Ko mangela te džal pala mande, nek ačhaj pe ple dživđipnastar, nek lel plo krsto taro dive ko dive hem nek phirel

pala mande. 24 Adalese so đijekh kova mangela te arakhi plo dživdipe, ka našali le, a ko našali plo dživdipe zbog mande, ka ovel le večno dživdipe. 25 So vredini e manušese hem sa i phuv te ovel olesiri, a našali ili upropastini pes? 26 Adalese ko lađala mandar hem mle lafonendar, hem me, o Čavo e manušesoro, ka lađav olestar kad ka irinav ki phuv ani slava savi ka ovel sar i slava mle Dadesiri hem e svetone andelengiri. 27 A čaće vaćerava tumende, isi nesave akate maškar tumende kola naka meren dikote na dikhena o carstvo e Devlesoro." 28 Kad nakhle sar di ofto dive sar o Isus phenda adava, lelja peja e Petre, e Jovane hem e Jakove i dželo ki gora te molini pe. 29 I sar ine molini pe, lesoro muj ulo averčhane hem lesere šeja ule but parne hem sjajna. 30 I dikh, nekotar iklike duj manuša ano baro sjaj, o Mojsije hem o Ilija, hem lelje te vaćeren e Isuseja. 31 On vaćerde e meribnastar savo e Isuse adžičeri ano Jerusalim. 32 A o Petar hem okola so inele oleja, zasuće. Kad uštine, dikhle e Isuse ano baro sjaj hem e duje manušen sar terdona oleja. 33 I kad lelje o Mojsije hem o Ilija te ciden pe e Isusestar, o Petar phenda e Isusesec: "Gospodarona, šukari amendje akate so injam. Te čera trin šatorja: jekh tuće, jekh e Mojsijase hem jekh e Ilijase." Na džanda so vaćeri. 34 Sar ine vaćeri adava, iklilo jekh oblako savo učharda len. A o učenici darandile kad učharda len o oblako. 35 I šundilo glaso taro oblako savo vaćerđa: "Akavai mlo Čavo, kole birindum! Ole šunen!" 36 I palo adava so šundilo o glaso, o učenici dikhle samo e Isuse korkore. I trainde, hem tegani pana nikase na vaćerde adalestar so dikhle. 37 Tejsato dive, kad o Isus hem o trin učenici huljile taro gora, baro narodo ale to dikhel e Isuse. 38 I dikh, nesavo manuš taro narodo lelja te vičini: "Učitelju, molinava tut te pomožine mle čavese, adalese soi maje jekhoro." 39 O bišukar duho but puti prelela le hem otojekhvar vrištinji; frdela le ano grčevija hem ikljola lestar pena taro muj; uništini le hem skoro nisar na ačhaj le. 40 I molindum te učenikonen te ispuđinen e bišukare duho mle čavestar, ali on našti ine." 41 A o Isus phenda: "O, biverakiri hem rumimi generacijo! Pana kobor valjani te ovav tumencar hem te trpinav tumen? Ana te čhave akari!" 42 I sar o čavore avela ine di o Isus, o demoni frdindia le ki phuvano grčevija. A o Isus naredindia e melale duhose te cidel pe e čavorestar, sasljarda e čavore hem phenda lesere dadese: "Ače to čavo." 43 Tegani sare inele začudime so dikhle e Devlesoro baro zoralipe. Sar sare čudinena pe ine zako adava so čerđa o Isus, ov phenda ple učenikonenđe: 44 "Šunen šukar akala lafija: Me, o Čavo e manušesoro, valjani te ovav predime ano vasta e manušengere." 45 Ali o učenici na halile so o Isus mangla te vaćeri adaleja. Adava inele olendar garavdo sar te na haljoven le, a darandile te pučen le so adaleja mangla te vaćeri lende. 46 A o učenici lelje maškara pumende te raspravinen kova šaj olendar te ovel najbaro. 47 A o Isus džanda soi lende ki godi, lelja jekhe čavore, čhvđa le uzala peste, 48 i phenda lende: "Đijekh kova primini akale čavore zbog maje, man primini. A đijekh kova man primini, primini e Devle kova bičhalda man. Kova maškara tumende pes dikhela sar najtikore, ole o Devel dikhela sar najbare." 49 A o Jovan phenda e Isusesec: "Gospodarona, dikhlijam nesave manuše sarano to anav ispuđini e demonen e manušendar. Amen o učenici

na mukljam lese te čerel adava, adalese so na džala amencar pala tute." 50 A o Isus phenda lese: "Muken le te čerel adava, adalese so okova kova nane protiv tumende, ovi tumencar!" 51 A kad inele paše o dive e Isusesere te ovel vazdime ko nebo, ov zorale odlučinda te džal ko Jerusalim. 52 I bičhalda nesave manušen angla peste. I on džeze hem derdinde ko nesavo gav e Samarijakoro te pripreminen le e Isusesec. 53 Ali o gavutne na mangle e Isuse adalese so džande da džala ko Jerusalim. 54 A dikhindoj adava o učenici o Jakov hem o Jovan, puče e Isuse: "Gospode, mangeja li te phena te hujel taro nebo i jag hem sa te tharel len?" 55 A o Isus irinda pe hem phenda lende da nane šukar so adahar mislinena. 56 I ov hem lesere učenici džeze ko aver gav. 57 I sar o učenici hem o Isus džana ine dromeja, nesavo manuš alo hem phenda e Isusesec: "Ka džav tuja kaj god tu džaja." 58 A o Isus phenda lese: "E lisicen isi jazbene hem e čirikljen gnezdija, a man, e Čhave e manušesere nane kaj te pašljavar mlo šero." 59 A avere manušese phenda: "Phir pala mande!" A ov phenda: "Aš najangle, Gospode, te parunav mle dade." 60 Tegani o Isus phenda lese: "Muk o mule te parunav ple mulen, a tu dža vaćer oto carstvo e Devlesoro." 61 A aver manuš phenda: "Ka phirav pala tute, Gospode, ali aš te džav te pozdravinav man mle čherutnencar." 62 A o Isus phenda lese: "Nijekh kova dolela pe upro plugo te orini i onda dikhela napalal, nane korisno zako carstvo e Devlesoro."

10 Palo adava, o Gospod o Isus birinda avere eftavardešuduje učenikonen hem bičhalda len duj po duj angla peste ko sa o dizja hem o thana ko save manglia te džal. 2 Angleder so te džan, o Isus phenda lende: "I žetvai bari, a hari bućarne te čeden. Adalese, molinen e gospodare otı žetva te bičhali e bućarnen ki žetva pli. 3 Džan! Ače, bičhalava tumen sar bakrjen maškaro ruva. 4 Ma legaren tumencar kesa e lovencar, ni torba dromese, ni buderi obuća. I ma našalen tumaro vreme adahar so ka terđoven te vaćeren nekasar odrumal. 5 I kad derdinena ko nesavo čher, prvo vaćeren: 'Mir akale čherestel!' 6 Te adari bešela o manuš kova mangela mir, tegani o mir, saveše tumen molinena, ka ačhol oleja; a te na mangla mir, tumaro mir ka irini pe tumende. 7 Kad avena ko nesavo čher, ma palo adava nakhen ko avera čhera. Ačhoven ko jekh than, han hem pijen adava so o čherutne ikalena angla tumende, adalese soi o bućarno dostojo pla plataće. 8 I ki savi diz derdinena, a o dizutne priminena tumen, han okova so ikalena angla tumende. 9 Sasljaren e nambormen adari hem vaćeren sarijende: 'Akaleja mothovaja tumende dai paše o carstvo e Devlesoro!' 10 A ki savi diz derdinena, a o dizutne na priminena tumen, iklindoj ko glavna droma e dizjakere, vaćeren: 11 'Hem i prašina tumara dizjakiri, savi dolinđa pe ko amare pre, amen kosaja la sar znako da o Devel ka sudini tumende. Ali te džanen da o carstvo e Devlesoro alo paše!' 12 Vaćerava tumende da ko dive kad o Devel ka sudini e manušenđe, po lokhe ka ovel zako manuša taro Sodoma negoli zako manuša taro adaja diz.' 13 'Jao tumende, manušalen taro Horazin! Jao tumende, manušalen taro Vitsaida! Te oven ine čudesija maškaro manuša taro Tir hem taro Sidon save ule maškara tumende, pana angleder ka kajinen pe ine, bešindoj ano šeja oto kanaj hem ano pepeo. 14 Ali e manušenđe taro Tir hem taro Sidon ka ovel po lokhe ko

Sudo negoli tumende. **15** A tumen, manušalen taro Kafarnaum, ma mislinen da o Devel ka povazdel tumen di o nebo; di o than e mulengoro isi te peraj tumen. (**Hadēs g86**) **16** Tegani phenda e učenikondē: Kova šunela tumen, man šunela, a kova odbini tumen, man odbini. A kova odbini man, odbini e Devle kova bičhalda man.” **17** Kad o eftavardešdūj učenici irinde pe oto drom radosna, phende e Isusese: “Gospode, hem o demonja šunena amen kad naredinaja lende ano to anav!” **18** A o Isus ko adava phenda lende: “Dikhlijum e Sotone sar perela taro nebo sar munja. **19** Eče, dindum tumen vlast te gazinen upro sapa hem o škorpije hem upro sa o zoralipe e neprijateljesoro e Sotonesoro hem ništa naka ovel tumende. **20** Ali ma edobor radujinen tumen zako adava so o bišukar duhija šunena tumen, nego više radujinen tumen adalese soi tumare anava zapisime ko lili e Devlesoro ano nebo.” **21** I tegani o Isus radujinda pe ano Svetu Duhu hem phenda: “Hvalinava tut, Dade, Gospode e nebosoro hem e phuvjakoro, so garavđan o čačipe okolendar kola pes dikhena sar mudronem hem džanden, a mothovđan okolende kolai sar čavore. Oja, Dade, džanav da čerdan adava adalese so ađahar manglijan.” **22** Tegani o Isus phenda okolende so inele adari: “Mlo Dad sa muklja maje ko vasta. Niko na džanel e Čhave, sem o Dad; hem niko na džanel e Dade, sem o Čavo hem okola kolende o Čavo mangela te mothoj le.” **23** Tegani irinda pe nakoro učenici hem samo olende phenda: “Blago e manušende kola dikhena adava so tumen dikhena! **24** Vaćerava tumende da but proroci hem carija mangle te dikhen man, ali na dikhle man; hem mangle te šunen man, ali na Šunde man!” **25** I dikh, jekh dive sar o Isus sikaj ine, nesavo učitelj e Zakonestar uštino te pučel le nešto sar te iskušni le, i pučja: “Učitelju, so valjani te črav te dobinav o večno dživdipe?” (**aiōnios g166**) **26** A o Isus phenda lese: “Soi pisime ano e Mojsijasoro zakoni? So čitineja adari?” **27** I ov phenda e Isusese: “Mang e Gospode te Devle sa te vileja, sa te dušaja, sa te zoralipnaja hem sa te godaja; hem mang te pašutne sar korkore tut.” **28** Tegani o Isus phenda lese: “Šukar phendan. Ćer ađahar hem ka ovel tut o večno dživdipe.” **29** Ali o učitelj e Zakonestar manglia te opravdini pe i pučija e Isuse: “A kovai mlo pašutno?” **30** A ko adava, o Isus phenda lese akaja priča: “Nesave manuše, sar ine huljela tari diz Jerusalim ki diz Jerihon, dolinde o čora. On lelje lestar sa, di o šeja. Edobor marde le da o manuš samo so na ine te merel. Tegani o čora cidiinde pe olestar, a o manuš pašilo ko drom hem na džanda pese. **31** Na nakhlo but, i nekotar adale dromeja sar huljela ine nesavo svešteniku, dikhlija e manuše sar pašljola ko drom i nakhino avrethar. **32** Ađahar da nesavo levit: alo di adava than kote o manuš pašljola, dikhlija le i nakhino oti aver strana adale dromesiri. **33** A inele nesavo Samarijanco savo džala ine adale dromeja. Kad reslja di ko than kote o manuš pašljola, dikhlija le, i pelo lese žal olese. **34** Tegani o Samarijanco alo di o manuš, čhorda ulje hem mol upro lesere rane te kosel len hem paćarda len. I vazdinda le upro plo her hem legarda le ko čher kote lovende šaj te hal pe hem te sovel pe, i adari brininda pe olestar. **35** Tejsato dive o Samarijanco ikalda duj denarija hem dindia ko manuš kasoro inele o čher hem phenda lese: ‘Brinin tut akale manušestar, i sa so ka trošine buder, ka irinav će kad tut

irinav oto drom.’” **36** Tegani o Isus pučja e učitelje e Zakonestar: “So tu pheneja? Kova akale trinendar mothovđa pe sar pašutno okolese kole dolinde o čora?” **37** A ov phenda: “Okova kova mothovđa lese milosrđe.” Tegani o Isus phenda lese: “Oja, akana dža hem čer ađahar!” **38** I sar o Isus hem lesere učenici džana ine dromeja di ko Jerusalim, derdinde ko nesavo gav. Adari živinda nesavi duvli palo anav Marta. Oj vičinda len kora peste ko čher hem lelja te čerel lende hajbnase. **39** Ola inele phen palo anav Marija, koja beštini uzalo e Gospodesere e Isusesere pre hem šunda lesoro lafi. **40** A i Marta sa ki sig dikhela ine te kandel, i ali uzalo Isus hem pučja le: “Gospode, so tu pheneja? Šukar li adava so mli phen muklja man korkora te kandav? Phen lače te pomožini maje.” **41** A o Gospod phenda lače: “Marto, Marto! Brinijeva tut hem uz nemirineva tut zako but so, **42** a samo jekh valjani. I Marija birindja te čerel šukar stvaro, adalese naka ačhavav la adalestar.”

11 I kad jekhvar o Isus završinda e molitvaja, jekh lesere učenikondē phenda lese: “Gospode, sikav amen te molina sar so o Jovan o Krstitelj sikavda ple učenikonen.” **2** Tegani o Isus phenda lende: “Kad molinena, vaćeren: ‘Dade Devla! Barajaraja to sveto anav! To carstvo te avel! **3** De amen maro dijekh dive! **4** Oprostin amende amare greñija sar so hem amen oprostinja dijekhese kova grešindā premala amende! Hem cide amen taro iskušenje!” **5** Tegani o Isus phenda lende: “Zamisljeni da ki ekvaš i rat džana koro tumaro amal te phenen lese: ‘Amala, te de man trin mare, i ka irinav će. **6** Mlo amal alo oto drom kora mande, a nane man so te ikalav anglo leste!’ **7** A ov od andral te phenel: ‘Ma uz nemirin man! O udarai phandle, a mle čavorei mancar ko than e pašlojbnasoro hem sovena. Našti akana te uštav te dav tut!’ **8** Vaćerava tumende: te na uštino te del le adalese soi lesoro amal, ka ušteln hem ka del le sa so valjani adalese so lesere amale nane lađ te ovel uporno. **9** Vaćerava tumende: Mangen hem ka del pe tumende! Roden hem ka arakhen! Khuen hem ka phravel pe tumende! **10** Adalese so dijekh kova mangela, primini; hem kova rodel, arakhi; hem kova khuvela, ka ovel lese phravdo. **11** A kova dad tumendar: kad lesoro čhavo ka rodel lestar ine mačhe, ka del le sape? **12** Ili kad ka rodel jaro, ka del le škorpija? **13** Kad tumen, kola injen bišukar, džanen te den šukar darija tumare čhavende, kober više tumaro Dad taro nebo ka del e Svetone Duhu okolende kola rodena olestar.” **14** I jekh dive o Isus ispudinđa e demone kova čerela ine jekhe manuše te našti vaćeri. Kad iklilo o demoni, o manuš lelja te vaćeri. I o manuša kola inele adari inele zadivime, **15** ali nesave olendar vaćerde: “E Veelzevulesere, e demonengere šerutnesere, zoralipnaja ispudini e demonen!” **16** A avera iskušinde e Isuse ađahar so rodinde lestar te čerel čudo saveja ka mothoj da o Devel bičhalda le. **17** Ali o Isus džanda lengere mislija, i phenda lende: “Dijekh carstvo savoi ana peste ulavdo ka properel, hem o čher ano savo nane sloga ka perel. **18** Tei e Sotonesoro carstvo ana peste ulavdo, sar onda pana trajini? Akava vaćerava adalese so tumen phenena da e Veelzevulesere zoralipnaja ispudinava e demonen. **19** A te me e Veelzevulesere zoralipnaja ispudinava e demonen, kasere zoralipnaja tumare učenici ispudinena len? Adalese on ka dokažinen tumende da na injen u pravu. **20** Ali te

e Devlesere zoralipnaja ispuđinava e demonen, onda o carstvo e Devlesoro alo maškara tumende.” 21 O Isus phenda hem akava: “Kad okova kovai zoralo hem naoružime pazini plo boro, lesoro barvalipei osigurime. 22 Ali kad avela o po zoralo lestar, ka pobedini le hem ka lel lesoro oružje upro savo inole nada hem ka ulaj plencar adava so lelja e bizoralestar. 23 Ko nane mancar, ovi protiv mande. I ko na čedela mancar, ov čhorela.” 24 Tegani o Isus phenda: “Kad o bišukar duho ikljola taro manuš, džala ko šuke thana rodindoj kote šaj te odmorini. Kad na arakhi le, vačeri: ‘Ka irinav man ano manuš kolestar ikliljum.’ 25 O bišukar duho irinda pe hem arakhlja dai adava manuš sar čučo čher savoi šulavdo hem namestime. 26 Tegani džala hem lela efta avere duhen po bišukaren pestar hem đerdinena ano manuš hem ačhona adari. I ko kraj adale manušese ovela po bišukar nego angleder.” 27 I sar o Isus vačeri ine adava, nesavi đuvli oto narodo vičinda: “Bahtali i đuvli koja akharda tut ano vođi hem dindā tut čuči!” 28 A o Isus phenda: “Po bahtalei okola so šunena o lafi e Devlesoro hem čerenia le!” 29 Sar čedela pe ine po baro narodo, o Isus lelja te vačeri: “Akajai generacija bišukar. Rodela mandar znako, ali nisavo znako naka del pe laće sem adava so inele e prorokose e Jonase. 30 Sar so adava so ulo e Jonase inele znako e manušenđe kola živinde ki diz Niniva da o Devel bičhalda le, ađahar hem so ka ovel maje, e Čhaves e manušeserese, ka ovel znako akala generacijaće da o Devel bičhalda man. 31 Ko dive kad ka ovel e Devlesoro sudo, i carica koja angleder vladinda ki južno phuv ka uštel hem ka osudini e manušen ot i akaja generacija, adalese so tari durutni phuv ali te Šunel e Solomonesiri mudrost, a akatei tumencar neko po baro e Solomenestar, a tumen na mangena te Šunen! 32 Ko dive kad ka ovel e Devlesoro sudo, o manuša kola živinde ani purani diz Niniva ka ušten hem ka osudinen akala generacija, adalese so on pokajinde pe kad o Jona propovedindā, a akatei tumencar neko po baro e Jonastar, a tumen pana na pokajindē tumen!” 33 “Niko na tharela i svetiljka hem te čhivel la ko garavado than ili talo čaro, nego čhivelna la ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola kola đerdinena. 34 Ti jakhi sar svetiljka te telose. Kadi ti jakhi Šukar, sai to telo osvetlime. A kadi ti jakhi bišukar, hem to teloi ani tomina. 35 Adalese, pazin da o svetlost so mislineja dai ana tute name tomina. 36 Tei sa to telo phero oto svetlost, bizo jekh kotor ot tomina, tegani sa to dživdipe ka ovel osvetlime sar kad i svetiljka osvetlini tut.” 37 Kad o Isus vačerđa adava, nesavo fariseji vičindā le te hal maro koro leste. I o Isus đerdindā lese ko čher hem čhvida pe uzalo astali. 38 A o fariseji dihkhindoj adava, čudindā pe so o Isus na thovđa ple vasta angleder o hajba, palo adeti e jevrevjengoro. 39 A o Gospod o Isus phenda lese: “Oja, tumen o fariseja kosena i šolja hem o čaro od avrijal, a pherden len tumara pohlepaja hem bišukaripnaja. 40 Hulavonalen! Nane li o Devel okova kova čerđa e manuše, kova džanel le hem od avrijal hem od andral? 41 Akavai po Šukar: den e čororende sar milostinja okova so isi tumen, so halane ičerena ano šolje hem ano čare, i ka oven čista hem od andral hem od avrijal. 42 Ali jao tumende e farisejende so dena e Devlese dešto kotor oto začinja hem oto sa o povrće, a ačhavđen te čeren averenđe okova soi pošteno hem te mangen e Devle. Valjani te den o

dešto kotor, ali na troman te bistren te čeren adava soi po bitno. 43 Jao tumende e farisejende so volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem so volinena kad o manuša, pherde poštujiba premala tumende, pozdravinena tumen ko trgija. 44 Jao tumende adalese so injen sar o bioznačime grobija upra savende o manuša phirena, a na džanen.” 45 Tegani nesavo oto učitelja e Zakonestar phenda e Isusesec: “Učitelju, hem amen vredineja adale lafonencar.” 46 A o Isus phenda: “Jao hem tumende, učiteljalen e Zakonestar! Čhivena upro manuša pharipa but phare te akharen ađahar so dena len pravilja save našti te ičeren, a ni najeva na mangena te mrdinen te pomožinen lende te akharen adava phariepe. 47 Jao tumende, adalese so vazdena spomenici e prorokonđe kolen tumare pradada mudarde. 48 Adaleja mothovena da odobrinena adava so čerde tumare pradada: on mudarde len, a tumen vazdena lende spomenici. 49 Adalese o Devel mudro vačerđa tumendar: ‘Ka bičhalav lende prorokon hem apostolen. Nekas olendar ka mudaren, a nekas ka progoinen.’ 50 Akala generacijatar ka rodel pe o rat sa e prorokonengoro savo thavdindā pana taro čeriba e phuvjakoro, 51 pana taro rat e Aveljesoro sa di o rat e Zaharijasoro, kova inele mudardo maškaro žrtveniko hem i svetinja ano Hram. Oja, vačerava tumende, akaja generacija ka ovel osudime zako adava rat so thavdindā! 52 Jao tumende, učiteljalen e Zakonestar! Adalese so e narodostar garavđen o klijučo oto džandipe e Devlesere carstvostar. Korkore na đerdindē maškaro adava udar hem na mukljen te đerdin ni okola kola mangle te đerdinen.” 53 I kad o Isus iklilo adathar, o učitelja e Zakonestar hem o fariseja ani bari holi lelje te protivinen pe hem te pučen le but so. 54 On dikhle te dolen le ko bišukar lafi sar te šaj tužinen le.

12 I kad čedinde pe nekobor hiljade manuša, edobor but inele da terdine jekh upra avereste, o Isus prvo lelja te vačeri ple učenikonende: “Arakhen tumen taro kvasco e farisejengoro, te na oven dujemujengere sar soi on. 2 Sa soi garavdo ka arakhel pe; sa soi garavdipe ka šundol pe. 3 Adalese, sa so vačerđen ani tomina, ka šundol pe ano svetlost; hem so pohari vačerđen ko kan ano sobe, ka vačeri pe taro krovija sare te Šunen.” 4 “Ali phenava tumende, amalalen: ma daran okolendar kola šaj te mudaren samo o telo, adalese so više adalestar naka šaj te dukhavnen tumen. 5 A ka phenav tumende kastar te daran: te daran taro Devel kas palo mudariba isi zoralipe te frdelano pakao. Oja, vačerava tumende, olestar te daran! (Geenna g1067) 6 Na biknala pe li pandž čiriklja zako samo duj najtikore kovanice? A palem nijekh olendar name bisterdi anglo Devel. 7 A o Devel čak džanel kobor bala isi tumen ko Šero. Adalese, ma daran! E Devlese injen po dragocena negoli but čiriklja!” 8 “A vačerava tumende: Đijekh kova anglo manuša ka priznajini dai mlo, me, o Čhavo e manušesoro, anglo anđelja e Devlesere ka priznajinav dai ov mlo. 9 A te odrekniđa pe neko mandar anglo manuša, hem me ka odrekniđa man olestar anglo anđelja e Devlesere. 10 I te vačerđa neko lafi protiv mande, protiv o Čhavo e manušesoro, ka ovel lese oprostime; ali naka ovel oprostime okolese kova hulini upro Svetu Duho. 11 A kad ka anen tumen anglo sudio ko sinagoge, anglo vladarija hem o

vlastija, ma oven zabrinuta sar hem soja te braninen tumen, so te vaćeren! **12** Adalese so tegani o Svetu Duhu ka sikaj tumen so te vaćeren." **13** Tegani neko oto narodo phenda e Isusese: "Učitelju, vaćer mle phralese te ulaj mancar okova so ačhavda amende amaro dad." **14** A o Isus phenda lese: "Manušeja, ko čhivda man te ovav sudija ili delioco upra tumende?" **15** Tegani phenda sarijende: "Arakhen tumen hem ciden tumen tari pohlepa. I sa edobor barvalipe te ovel e manuše, lesoro dživdipe na avela oto adava so isi le." **16** Tegani o Isus phenda lende akaja priča: "Nesave barvale manušesiri phuv bijanda but bijandipe. **17** I ov mislinda pe ana peste: 'So te čerav? Nane man edobor baro than kote te čhivav i žetva mli.' **18** I phenda: 'Akava ka čerav! Ka peravav mle purane šupe hem ka vazdav po bare, i adathe ka čhivav sa o div hem sa soi mlo.' **19** Tegani ka vaćerav korkoro maje da isi man baro barvalipe bute beršende. Ka šaj te odmorinav, te hav, te pijav, te uživinav!" **20** Ali o Devel phenda lese: 'Hulavona! Akaja rat ka mere! A sa adava so spremiđan, kasoro ka ovel?' **21** Adahari okolese kova pese čedela blago ki phuv, a na barvaljola okoleja soi šukar e Devlese ano jačha." **22** Tegani o Isus phenda ple učenikonende: "Adalese vaćerava tumende: ma oven zabrinuta zako tumaro dživdipe: ka ovel tumen li so te han; ni zako tumaro telo: ka ovel tumen li so te urjen. **23** Adalese soi o dživdipe po bitno e hajbnastar hem tumaro telo po bitno e šejendar. **24** Dikhen e gavranen! Ni sejinena ni čedena, nane len ni šupa kote te čhiven o div, a palem o Devel parvari len. A tumen injen e Devlese po vredna e čirikljendar! **25** A kova tumendar šaj adaleja so brinini pe te produžini hari plo dživdipe? **26** Znači te našti ni adava najhari te čeren, sose onda injen zabrinime zako bilo so aver? **27** Dikhen o divlja luluda sar barjona. Na čerena buti, čak na sivenafse šeja, a vaćerava tumende da ni o caro o Solomon, kova inele but barvalo, na inole edobor šuže šeja sar jekha olendar. **28** Te o Devel adahar šukar urjavela i čar ko polje savi avdive adari, a tejsa frdela pe anijag, kober li više tumende ka del šeja, tikora verakere manušalen! **29** Tumen ma oven zabrinuta zako adava so ka han hem so ka pijen, **30** adalese so adava rodena okola kola na džanan e Devlese. Tumaro Dad, o Devel, džanel da valjani tumende sa adava. **31** Nego roden o carstvo e Devlesoro, a ov ka del tumen sa adava so valjani tumende! **32** Ma daran, mle učenikonalen! Tumare Dadesiri volja inele te del tumen o carstvo. **33** Bikninen so isi tumen hem o love den e čororende! Čeren tumende kese zako love save na properena hem barvalipe ko nebo savo nikad na tikorini. Niko naka šaj te avel adari te corel tumaro barvalipe hem nijejki moljco naka uništini le. **34** Adalese so tumaro vilo ka ovel adari kaj tumaro barvalipe." **35** O Isus ple učenikonende phenda hem akava: "Oven spremna, urjavde zaki buti hem tumare svetiljke te oven tharde, **36** sar sluge kola adžičerena ple gospodare te irini pe čhere taro bijav. Kad irini pe o gospodari hem kad khuvela ko udar, o slugei spremna te phraven lese. **37** Blago okole slugende kolen o gospodari, kad ka avel, ka arakhi len džangale sar adžičerena le! Čaće, vaćerava tumende, ov, o gospodari, ka phandel pe i kecelja, ka bešlačeri len te han hem ka kandel len. **38** Blago e slugende kolen o gospodari ka arakhi džangale čak hem te alo ki ekvaš i rat ili anglo dislojba. **39** Ali akava

te džanan: te o čherutno džanel ine ko savo sati avela o čor, naka mukel lese ine te đerdini ko čher te corel. **40** Hem tumen oven spremna, adalese so me, o Čhavo e manušesoro, ka avav tegani kad na nadinena tumen!" **41** Tegani o Petar pučlja e Isuse: "Gospode, vaćereja li akala uporedbe samo amende e učenikonende ili sarijende?" **42** O Gospod o Isus phenda: "Kovai, onda, verno hem mudro upravnika kas o gospodari ka čhivel upreder ple sluge te del len hajba ko vreme? **43** Blago okole slugase kas lesoro gospodari, kad ka avel, ka arakhi sar čerela adahar. **44** Čaće vaćerava tumende, upreder sa o barvalipe plo ka čhivel le sar upravniko. **45** A te vaćerda adava sluga ana peste: 'Naka avel pana mlo gospodari' i lela te marel avere slugen, hem te hal, te pijel hem te mačol, **46** lesoro gospodari ka avel tegani kad naka očekujini le, ka čhinel le ko ekvaš hem ka čhivel le maškar nevernici. **47** A okova sluga kova džanda i volja ple gospodaresiri, a na inele spremno ili na čerda pali e gospodaresiri volja, but mariba ka hal. **48** A okova kova na džanda e gospodaresiri volja, a čerda nešto zako savo avela lese kazna, hari mariba ka hal. Kasei dindo but, but ka rodel pe lestar. Kasei poverime but, više ka rodel pe lestar." **49** Tegani o Isus phenda: "Aljum te frdav jag e sudosiri ki phuv. So bi mangava već te ovel thardi! **50** A valjani te nakhavav bare muke. But maje pharo díkote adava na ovela! **51** Mislinena da aljum te anav mir ki phuv? Na. Aljum te čerav o manuša te ciden pe jekh averestar. **52** Adalese od akana, oto pandž čherutne, trin ka oven ki mli strana, a duj ki aver ili duj ki mli strana, a trin ki aver. **53** Ka uštel o dad upro čhavo hem o čhavo upro dad, i daj upri čhaj hem i čhaj upri daj, i susuj upri bori hem i bori upri susuj." **54** Tegani o Isus vaćerda e narodose: "Kad díkhena da o kale oblaci avena taro zapad, tegani phenena da ka perel bršin, i čaće perela. **55** Kad phudela i barval taro jug, phenena da ka ovel tatipe, i ovela. **56** Dujemujengere manušalen! O izgled e phuvjakoro hem e nebosoro šukar pendžarena, adahar da pendžarena o znakija adalestar so ovela akana, a na mangena te den lende značaj. **57** Tumen korkore valjani te pendžaren okova soi ispravno. **58** Te neko legari tut ko sudo te tužini tut adalese so na irindan lese o love, odrumal de sa tutar te mirine tut oleja angleder nego so resena adari. Te na čerđan adahar, ov šaj te vucini tut anglo sudija, a o sudija ka del tut ko manuš kova ka čhivel tut ano phandilipe. **59** Vaćerava će da čaće naka iklove adathar sa díkote na irineja di i zadnjo para."

13 Tegani nesave manuša phende e Isusese so o Pilat, o upravniko e rimesoro, naredinda nesave Galilejci te oven mudarde. I on inele mudarde sar anena ine žrtve ano Hram e jerusalimesoro. **2** A o Isus phenda lende: "Tumen li mislinena da adala Galilejci, adalese so adahar mudardile, inele po grešna sa avere Galilejconendar? **3** Na! Ali te na obratinden tumen taro tumare grehija, sarijen tumen ka adžičeri propast! **4** Ili okola dešofto upro kolende peli i kula ano Siloam hem mudarda len, tumen li mislinena da on inele po bare grešnici sa e manušendar kola živinenana Jerusalim! **5** Na! Ali te na obratinden tumen taro tumare grehija, sarijen tumen ka adžičeri propast!" **6** Tegani o Isus vaćerda lende akaja priča: "Inele nesave manuše smokva sadime pese ano vinograd. I alo te rodel o plod lakoro, ali na

arakhlija le. 7 Tegani phenda e manuše so čerela buti lese
ano vinograd: 'Ače, trin berš sar avava te rodav plod upri akaja
smokva, ali na arakhava le. Čhin la! Sose te šúčari i phuv?' 8
A ov phenda: 'Gospodarona, ačhav la pana akava berš. Ka
handav la hem ka frdav lače džibrivo, 9 i šaj ka bijani. A te na
bijanda, ka čhine la.' 10 I jekh savato sar o Isus sikaj ine ani
jekh sinagoga, 11 adari inele nesavi đuvli kola o bišukar duho
čerela ine te ovel bandardi dumeja. Oj inele bandardi dešofto
berš hem nisar našti ine te ispravini pe. 12 Kad o Isus dikhija la,
vičinda la kora peste hem phenda lače: 'Đuvlje, oslobođimi
injan taro to nambormipe!' 13 I čhvida ple vasta upro late, a
oj otojekhvar ispravinda pe hem lelja te slavini e Devle. 14
Tegani e sinagogakoro voda, holjame so o Isus sasljarda ko
savato, phenda e narodose: 'Isi šov dive ano kurko ko save šaj
te čerel pe buti! Ko adala dive aven hem oven sasljarde, a na ko
savato!' 15 A o Gospod o Isus phenda lese: 'Dujemujengere
injen! I tumen ko savato phravena tumare guruve ili tumare here
taro jasle te legaren le te pijel pani. 16 A akajai đuvli oto pleme
e Avraamesoro kola o Sotoni phandija ače dešofto berš. Oj li na
valjani te ovel phravdi taro akala lancija e nambormipasere ko
savato?' 17 Kad phenda adava, lađandile sare kola inele protiv
lesti, a sa avera manuša radujinde pe zako sa o šukaripe save
o Isus čerđa. 18 Tegani o Isus phenda: 'Te phenav tumenđe
savesei slično o carstvo e Devlesoro. 19 Sličnoi e semese oti
gorušica save o manuš lelja hem frdinda pese ki bašta. Ov
barilo hem ulo kaš, hem o čiriklja čerde gnezdzija upro lesere
granke.' 20 Palem o Isus phenda: 'Te phenav tumenđe savesei
slično o carstvo e Devlesoro. 21 Sličnoi e kvascose save i đuvli
lelja hem čhvida ano baro čaro vareja, i ov čerđa sa o humer te
uštel.' 22 I sar o Isus džala ine ple dromeja di ko Jerusalim,
terđola ine ko dizja hem ko gava te sikaj e narodo. 23 I ko jekh
than, neko pučija le: 'Gospode, samo li hari manuša ka oven
spasime?' A o Isus phenda lende: 24 'Den sa tumendar te
derđinen maškaro tesno udar e nebosoro adalese so but džene,
vaćerava tumenđe, ka roden te derđinen, ali naka šaj. 25 Kad
o čherutno ka uštel hem ka phandel o udar, ka ovel kasno.
Tegani ka terđoven avri hem ka khuven ko udar vaćerindoj:
'Gospodarona, phrav amende!' Ali ov ka phenel tumenđe: 'Na
džanav kola injen.' 26 Tegani ka phenen: 'Haljam hem piljam
tuja, hem tu sikavđan ko amare dizjengere droma.' 27 A ov ka
phenel: 'Vaćerava tumenđe da na pendžarava tumen. Ciden
tumen mandar, sare tumen so čereni bisukarije!' 28 Tegani ka
roven hem but ka holjanen so ka dikhen e Avraame, e Isaake,
e Jakove hem sa e prorokonan carstvo e Devlesoro, a
tumen frdime avri. 29 O manuša ka aven taro istok hem taro
zapad, taro sever hem taro jug hem ka čhiven pe uzalo astali
ki gozba ano carstvo e Devlesoro. 30 Ače, okola kolai akana
prva tegani ka oven zadnja, a okola kolen akate dikhena sar
zadnjonen adari ka oven prva.' 31 I tegani nesave fariseja ale
koro Isus hem phende lese: 'Dža akatar, adalese so o caro o
Irod mangela te mudari tut.' 32 O Isus phenda lende: 'Džan
hem vaćeren adala lisicaće: 'Ka ispudinav e demonen hem ka
sasljavar avdive hem tejsa, a ko trito dive završinava.' 33 Ali
avdive, tejsa hem prektejsa valjani te džav mle dromeja, adalese
so izgledini dai o Jerusalim than kote sa o proroci valjani te

oven mudarde. 34 Jerusalime, Jerusalime, tu savo mudareja
e prorokon hem frdeja bara upro okolende kolen bičhalda
tumendje o Devel! But puti manglijum te čedav te manušen sar i
khani ple piličken talo ple phaka, ali tumen na manglijen! 35
Ače, to čher ka ovel napustime! I vaćerava tumenđe da čaće
naka dikhen man dikote na phenena: 'Blagoslovime okova kova
avela ano anav e Gospodesor!'

14 I ko jekh savato, o Isus inele vičime ko čher nesave
farisejengere vođasoro te hal maro, i dželo. Sare so inele
adari, šukar ine posmatrinen le, 2 adalese so anglo leste inele
nesavo manuš kasere vasta hem o pre inele pherde pani. 3 I o
Isus pučija e učiteljen e Zakonestar hem e farisejen: 'Palo e
Mojsijasoro zakoni, tromal pe li te sasljari pe namborne manuše
ko savato ili na?' 4 A on ništa na phende. Tegani o Isus čhvida
plo vas upro namborne manuš, sasljarda le hem muklja le te
džal. 5 A olende phenda: 'So mislinena tumaro čhavo ili tumaro
guruv ko savato perela ano bunari, ini sigate ine ka ikalen le
adathar?' 6 I na inolen so te phenen ko adava. 7 Kad o Isus
dikhija sar o gostija kola ale te han rodena fse anglune thana
bešibnase, phenda lende: 8 'Kad injan vičime nekase ko bijav,
ma beš ko najšukar than, adalese so šaj maškaro vičime isi
nesavo manuškovai po baro tutar. 9 Tegani okova so vičinda
tut ka phenel će: 'De o than akalese.' Tegani ka ove ladjardo, i
ka dža te dole o najpaluno than. 10 Nego, kad injan vičime, dža
hem beš ko najpaluno than. Kad ka dikhel tut okova so vičinda
tut ka phenel će: 'Amala, ava beš ko po šukar than!' Tegani sa o
gostija ka dikhen kobor injan poštujime. 11 Adalese, ko pes
povazdela, ka ovel peravdo; a o ponizna ka oven povazdime.'
12 Tegani o Isus phenda okolese so vičinda le: 'Kad vičineja
gostonen ko ručko ili ki večera, ma vičin samo te amalen, te
phraljen, te jerje, hem te barvale komšijen. Te vičindan olen,
hem on tut ka vičinen ko hajba kora pumende te irinen će. 13
Nego, kad vičineja ko hajba, vičin e čororen, e sakatimen, e
bangen hem e kororen. 14 Tegani ka ove blagoslovime, adalese
so olen nane sar te irinen će. A o Devel ka irini će tegani kad ka
vazdel e pravednikonen taro mule.' 15 Kad adava šunda jekh
okolendar so beštine uzalo astali, phenda e Isusesec: 'Bahtaloi
okova kova ka hal maro ano carstvo e Devlesoro!' 16 A ko
adava, o Isus phenda lese: 'Nesavo manuš čerđa bari gozba
hem vičinda bute manušen. 17 I kad sa inele čerđo hajbnase,
bičhalda ple sluga te phenel e vičimendje: 'Sai akana čerđo
hajbnase. Aven!' 18 Ali jekh pala avereste lelje te phenen lese
sose našti te aven. O prvo phenda lese: 'Čindum njiva i valjani
te džav te dikhav la. Molinava tut, vaćer te gospodarese da
adalese našti te avav.' 19 O džuto phenda: 'Samo so čindum
deše guruvien i džava te dikhav sar ka orinen. Molinava tut,
vaćer te gospodarese da adalese našti te avav.' 20 O trito
phenda: 'Samo so leljum romnja i adalese našti te avav.' 21
I o sluga irinda pe hem phenda sa adava ple gospodarese.
Tegani o gospodari holjanda i phenda ple slugase: 'Šidár, iklijov
ko droma e dizjakere hem ko trjija i ana akari e čororen, e
sakatimen, e kororen hem e bangen.' 22 Kad o sluga čerđa
adava, phenda: 'Gospodarona, čerdum adahar sar so pherđan,
ali pana isi thana.' 23 I o gospodari phenda lese: 'Iklijov avri tari

diz ko droma hem ko staze hem terin e manušen te aven te ovel pherdo mlo čher. **24** Vaćerava tumende da nijekh okole prvone manušendar kolai vičime naka hal adava so čerdum hajbnase.” **25** I but manuša džana ine dromeja palo Isus. Ov irinda pe nakoro lende hem phenda lende: **26** “Te neko mangela te ovel mlo učeniku, valjani te volini man but više nego ple dade hem pla daja, pla romnja hem ple čhaven, ple phraljen hem ple phenjen, više nego plo dživdipe. Te na čerda adahar, našti te ovel mlo učeniku. **27** Ko na akhari plo krsto hem na džala pala mande, našti te ovel mlo učeniku. **28** Adalese so nijekh tumendar naka lel ine te vazdel kula, a angleder adalestar te na bešel te računini o troško te dikhel ka šaj li te završni la. **29** Te samo čhivđa o temelji, i na ačhola le love te završni di o kraj, sare kola ka dikhen adava ka asan lese **30** hem ka phenen: ‘Akava manuš lelja te vazdel kula, a našti ine te završni la!’ **31** Ili, kova caro kad džala te arakhi pe ko mariba avere caronencar, angleder adalestar na bešela te razmislini šukar ka šaj li ple deše hiljadencar te marel pe adaleja kova avela protiv leste ple biše hiljadencar? **32** Te našti, ka bičhali ple manušen koro aver caro, sar pana na alo paše, te pučen le savei o uslovija zako mir. **33** Adahar da dijekh tumendar kova na mukela sa so isi le, našti te ovel mlo učeniku.” **34** Tegani o Isus phenda: “Šukari o lon. Ali te našalda plo londipe, soja ov ka londari pe? **35** Esavko nane šukar ni zaki phuv ni zako đubrivo, i frdela pe. Phraven tumare kana te Šunen!”

15 But carinici hem prešunde grešnici čedena pe ine uzalo Isus te Šunen le. **2** A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar mrmiljinde vaćerindoj: “Akava primini kora peste e grešnikonen hem hala olencar.” **3** Adalese o Isus phenda lende akaja priča: **4** “Te nekas tumendar isi šel bakre i jekh olendar našaldilo, so ka črel? Ka ačhaj e enjavardešuenjen ko gore hem ka džal te rodel e našaldo bakre sa dikote na arakhi le. **5** I kad ka arakhi le, ka radujini pe, ka čhivel le ko piče **6** hem ka legari le čhere. Tegani ka vičini ple amalen hem ple komšijen kora peste hem ka phenel lende: ‘Radujinen tumen mancar! Arakhljum mle našalde bakre.’ **7** Vaćerava tumende, adahar da ano nebo ka ovel po bari radost zako jekh grešniko kad irini pe taro ple grehija ko Devel nego li zako enjavardešuenja pravednici kola mislinena da na valjani te obratinen pe.” **8** O Isus phenda hem akava: ‘Ili te nesava duvlja isi deš srebrena kovanice i jekh našali, so ka črel? Ka tharel o svetlo, ka šulaj o čher hem šukar ka rodel i kovanica dikote na arakhi la. **9** I kad ka arakhi la, ka vičini ple amalinjen hem ple komšiken kora peste hem ka phenel lende: ‘Radujinen tumen mancar! Arakhljum i kovanica savi našaldum.’ **10** Adahar, vaćerava tumende, ovela radost maškaru anđelja e Devlesere zako jekh grešniko kad irini pe taro ple grehija ko Devel.” **11** I o Isus phenda: “Jekhe manuše ine duj čhave. **12** I o tikneder čhavo phenda ple dadese: ‘Dade, de man akana o kotor oto barvalipe klo so preperela maje.’ I adahar o dad ulavđa lende plo barvalipe. **13** I palo nekobor dive o tikneder čhavo čedinda sa so inole, dželo ki durutni phuv hem adari halja sa plo barvalipe adahar so živindja dilikane. **14** Kad halja sa o love, ulo baro bokhalipe ari adaja phuv i tegani na inole so te hal. **15** I dželo te čerel buti koro jekh manuš kova živindja adari. Adava

manuš bičhaldja le pese ko polje te arakhi balen. **16** O čhavo edobor inele bokhalo da mangija te hal adava so hana o bale, ali nikо na dindja le ništa hajbnase, čak ni adava. **17** A kad lelja te razmislini šukar, phenda: Mle dadesere bućarnen isi da buderi hajbnase, a me akate merava bokhatar! **18** Ka irinav man koro mlo dad hem ka phenav lese: ‘Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! **19** Na injum dostoјno akana te vaćerav da injum to čhavo. Molinava tut, le man sar jekhe bućarne te čerav buti kora tute.’ **20** I lelja te džal koro plo dad. Pana sar inele dur ple dadesere čherestar, lesoro dad dikhla le sar avela. Pelo e dadesere žal, prastandilo di leste, zagrlinda le hem čumudinda le. **21** Tegani o čhavo phenda: ‘Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! Na injum dostoјno akana te vaćerav da injum to čhavo.’ **22** A o dad phenda ple slugende: ‘Sig anen o najusožo ogrtači hem urjaven le! Čhiven lese i angrustik ko naj hem o sandale ko pre! **23** Anen okole thuljarde telco te čhinen, te ha hem te slavina. **24** adalese so akava mlo čhavo inele mulo, a akana dživdilo, inele našaldo, a akanai arakhlo.’ I lelje te veselinjen pe. **25** A o phureder čhavo čerela ine buti ki njiva. I ko iriba, alo paše uzalo čher i šunda bašaliba hem čheliba. **26** Tegani vičindja jekhe sluga te pučel le so ulo adava. **27** O sluga phenda lese: ‘To phral irinda pe čhere. To dad čhindja e thuljarde telco adalese so dikhla le dživde hem saste.’ **28** I o phureder čhavo holjanda hem na mangija te derdini ko čher. Tegani lesoro dad ikliko hem molinda le te derdini. **29** A ov phenda ple dadese: ‘Ače, sa edobor berša kandava tut sar robo hem nikad na phagljum to lafi, a nijekhvar na dindan man ni buzore te šaj mle amalencar te veselinav man. **30** A kad alo akava čhavo klo, kova halja to imanje e kurvencar, tu čhindan lese thuljarde telco.’ **31** A lesoro dad phenda lese: ‘Mlo čhavo, tu stalno injan mancar. I sa soi mlo-klo. **32** Ali, valjandam adahar te slavina hem te radujina amen adalese so akava, to phral, inele mulo, a akana dživdilo; inele našaldo, a akanai arakhlo!’

16 O Isus ple učenikonende vaćerđa akaja priča: “Jekhe barvale manuše ine upravniko kole tužinde da halja lesoro barvalipe. **2** I o barvalo vičindja le hem phenda lese: ‘So šunava tutar adava? Ana maje o spisko kote pisindan mle lovendar adalese so našti više te čere buti kora mande sar upravniko!’ **3** Tegani o upravniko phenda ana peste: ‘So ka čerav kad mlo gospodari ka cidel man tari buti? Na injum edobor zoralo te handav, a lađava te prosinav. **4** Džanav so te čerav te šaj o manuša priminen man pumende ano čhera kad ka ovav cídime tari buti.’ **5** I vičindja sa ple gospodaresere dužnikonen, i phenda e prvonese: ‘Kobor aveja mle gospodarese?’ **6** A ov phenda: ‘Šel burija uljeja.’ Tegani o upravniko phenda lese: ‘Sídar le o lili klo hem čhiv da aveja lese pinda.’ **7** I pučlja avere: ‘A tu kobor aveja mle gospodarese?’ A ov phenda: ‘Šel burija diveja.’ I olese da phenda o upravniko: ‘Le o lili klo hem čhiv da aveja lese ottovardeš.’ **8** I o gospodari pohvalindja e nepoštenone upravniko so inele džando hem so adahar postupinda. Akava mothoj dai o manuša oti akaja phuv po džande ko postupci premalo pumarenje taro manuša oto svetlost. (aiōn g165) **9** Vaćerava tumende: čeren o manuša te oven tumare amala adahar so ka pomožinen lende akale phuvjakere barvalipnaja,

te šaj, kad naka ovel tumende više korisno adava barvalipe, te oven primime ano večna čhera ano nebo. (aiōnios g166) 10 Kovai verno ano najtikore buća, ov ka ovel verno hem ano najbare; a kova nane pravedno ano najtikore buća, ov naka ovel pravedno hem ano najbare. 11 Te na injen verna ano akala phuyjakoro barvalipe, ko ka mukel tumende ano vasta o čaćimasoro barvalipe? 12 Te na injenle verna ano averesoro barvalipe, ko ka del tumen tumaro? 13 Nijekh sluga našti kandel duje gospodaren. Ili ka mrzini jekhe, a ka volini e dujtione; ili jekhese ka ovel poslušno, a e dujtione naka podnosini. Našti kanden hem e Devle hem o barvalipe." 14 Sa adava, so vaćerda o Isus, Šunde o fariseja kola volinde barvalipe, i asandile lese. 15 A o Isus phēnda lende: "Tumen injen adala so čerena tumen pravedna anglo manuša, ali o Devel džanel dai tumare vile bišukar. Jer soi but vredno e manušenđe, adavai gadno e Devlese." 16 Tegani o Isus phēnda: "O Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e purane prorokonengere sikavena ine e manušenđi o aviba e Jovanesoro, a od tegani vaćeraja o Šukar lafi taro carstvo e Devlesoro hem terinaja sarijen te đerdinen ano leste. 17 A palem, angleder o nebo hem i phuv ka nakhen, negoli jekh slovo oto Zakoni e Mojsijasoro te properel, te našali plo autoritet. 18 Jekh primer: Kova tumendar ačhaj pla romnja hem lela avera, čerela preljuba. Hem kova lela romnja kola o rom muklja, isto čerela preljuba." 19 O Isus phēnda: "Inele nesavo barvalo manuš kova urjela pe ine sa ano najšuže šeja hem taro dive ko dive hala ine najšukar habinija. 20 Angli lesiri kapija sa ano čirevija pašljola ine nesavo čororo manuš palo anav Lazar. 21 Ov but manglia te čaljari pe okolestar so ačhola ine palo hajba e barvalesoro. I ko sa adava, sar pašljola ine angli kapija, di o diline đukle avena ine hem ližinena lesere čirevija. 22 Kad mulo o čororo, o anđelja legarde le e Avraame se ki angali. I o barvalo da mulo hem inele parume. 23 I an than e mulengoro, ano bare muke, o barvalo vazdinda ple jačha hem odurad dikhlija e Avraame hem e Lazare lese ani angali. (Hadēs g86) 24 Tegani vičinda: 'Pradade Avraame, smilujin tut maje hem bičhal e Lazare te čhivel plo uprupo kotor e najestarano pani hem te avel te šudrari mli čhib, adalese so but injum mučime ani akaja jag.' 25 A o Avraam phēnda: 'Mlo čhavo, setin tut da primindan to šukaripe tuće ko dživdipe, a o Lazar plo bišukaripe. A akanai e Lazarese šukar akate, a tu mučineja tut. 26 Sem adava, isi bari provalija maškar amende hem tumende i te manglia neko te nakhel akata kora tumende ili adathar kora amende, naka šaj.' 27 A o barvalo phēnda: 'Onda molinava tut, pradade Avraame, bičhal e Lazare mle dadeso ko čher. 28 Adari isi man pandž phralja. Nek o Lazar vaćeri lende te irinen pe taro pumare grehija ko Devel, te na aven hem on ko akava than e mukengoro.' 29 A o Avraam phēnda: 'Isi len o Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e purane prorokonengere. Nek šunen olen!' 30 A ov phēnda: 'Nane adava dovoljno, pradade Avraame! Ali te ale lende neko taro mule, ka obratinen pe.' 31 I o Avraam phēnda lese: 'Te na Šunde adava so pisinda o Mojsije hem o proroci, naka Šunen ni te neko uštino taro mule.'

17 O Isus phēnda ple učenikonende: "O iskušenja čače ka aven, ali pharo okolese prekala kaste avena! 2 Olese ka

ovel ine po šukar ki men te ovel lese phandlo baro bar hem te ovel frdime ano more, nego te čerel jekh akale tikorendar te perel ano greh. 3 Arakhen tumen! Te grešinda nesavi verno osoba, vaćer lače so adava nane šukar, a te pokajinda pe, oprostin lače. 4 I te efta puti ko dive grešini premala tute hem efta puti avela kora tute hem vaćeri će: 'Kajinav man', oprostin lače." 5 O apostolja phende e Gospodese e Isusesec: "De amen po bari vera!" 6 A o Gospod phēnda: "Te isi tumen vera tikori sar zrno oti gorušica, ka phenen ine akale kaštete: 'Ikal tut oto koreno hem sadin tut ano more!' I ka šunel tumen ine. 7 Kova tumendar ka phenel ine ple slugase, kova handela ili arakhi e bakren, kad irini pe tari njiva: 'Siđar ava akari hem beš te has maro?' 8 Na li angleder ine ka phenel lese: 'Čer maje te hav, phand tut i kecelja hem kande man dikote hava hem pijava, a palo adava tu ka has hem ka piće?' 9 Na li valjani te zahvalini e slugase adalese so čerda adava so ine lese phēndo? Na valjani. 10 Ađahar hem tumen, kad čerena sa so phēnda tumende o Devel, vaćeren: 'Amen injam sluge kolende na valjani te zahvalini pe! Čerđam samo soi amari buti!' 11 I sar o Isus džala ine nakori diz Jerusalim, nakhino maškar regija Samarija hem i regija Galileja. 12 I sar đerdini ine ko nesavo gay, nakoro leste ale deš gubavci kola terdine po dur olestar 13 hem vičinde: "Isuse, Gospodarona, smilujin tut amende!" 14 Kad dihlja len o Isus, phēnda lende: "Džan hem mothoven tumen e sveštenikonende!" I sar ine đzana dromeja, saslike tari guba. 15 I jekh olendar kad dihlja so saslišo, irindia pe koro Isus slavindojo e Devle oto sa o glaso. 16 Pelo anglo lesere pre mujeja di phuv, zahvalindojo lese. A ov inele Samarijanco. 17 Tegani o Isus pučija: "Na li deš saslike? A kaj pana okola enja?" 18 Nijekh li olendar na aracılık te irini pe hem te slavini e Devle, sem akava jekh kova čak nane ni Jevrejco?" 19 I phēnda e manušese: "Ušti hem dža! Ti vera spasinda tut!" 20 Jekh dive o fariseja pučle e Isuse kad ka avel o carstvo e Devlesoro. O Isus phēnda lende: "O carstvo e Devlesoro na avela e znakonencar saven ka šaj te dihken tumare jačhencar. 21 Naka šaj te phenel pe: 'Ače akateil' ili 'Eče adari!' Adalese soi o carstvo e Devlesoro maškara tumende!" 22 Tegani phēnda ple učenikonende: "Avela o vreme kad ka mangen te dihken jekh oti dive kad me, o Čhavo e manušesoro, ka vladinav sar caro, ali naka šaj te dihken. 23 O manuša ka phenen tumende: 'Eče adari!' ili 'Ače akateil!' Ali ma džan olendar te roden man! 24 Adalese so o aviba e Manušesere Čhavesoro ko lesoro dive ka ovel sar i munja kad čhinela taro jekh krajo e nebosoro, a svetlini ko dujto. 25 Ali angleder adalestar valjani but te patinav hem te ovav odbacime akala generacijatar. 26 Hem sar so inele ano vreme kad o Noje živinda, adahar ka ovel hem ano vreme kad me, o Čhavo e manušesoro, ka avav. 27 O manuša ine hana hem pijena, lena pe hem dena pe sa di o dive kad o Noje đerdinda ki barka. Tegani alo o baro pani hem tasavđa sarijen kola na inele ani barka. 28 Ađahar da inele ano vreme kad o Lot živinda. O manuša ani diz Sodoma ine hana hem pijena, činena hem biknena, sadinena hem vazdena čhera. 29 A ko dive kad o Lot ikliko tari Sodoma, odupral sar bršin peli jag hem žuta bara save thabljona hem mudarda sarijen kola ačhile ani diz. 30 Ađahar da o manuša naka oven spremna ko dive kad me, o

Čhavo e manušesoro, ka avav. 31 Ko adava dive, ko ka ovel upro čher, a lesere stvarija ano čher, ma te hujel te lel len. Adahar da, ko ka ovel ki njiva, ma te irini pe čhere palo ple stvarija. 32 Setinen tumen so ulo e Lotesere romnjače! 33 Ko dikhela te arakhi plo dživdipe, naka ovel le večno dživdipe; a ko našali plo dživdipe, ka ovel le večno dživdipe. 34 Vaćerava tumende, ki adaja rat kad ka irinav, duj džene ka pašljon ko jekh than e pašlojbnasoro. Jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačhaj pe. 35 Ka oven duj đuvlja kola zajedno ka čeren hajbnase. Jekha ka lel pe, a e dujtona ka ačhaj pe. 36 Duj murša ka čeren buti ki njiva; jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačhaj pe." 37 I on pučle e Isuse: "Kaj, Gospode?" A ov phenda lende: "Kaj isi mulo telo, adari čedena pe o lešinarija."

18 Tegani o Isus vaćerda ple učenikondenje priča te sikaj len sar stalno valjani te molinen pe bizo te odustajinen. Vaćerda: 2 "Inele nesavo sudija ani jekh diz. Na darandilo e Devlestar hem na ačhilo lese di o manuša. 3 A inele hem nesavi udovica ani adaja diz. Oj stalno avela ine koro leste hem molini le: 'De man pravda anglo okova kova tužini man!' 4 Ov jekh vreme na manglia te pomožini lače. Ali kad nakhlo nesavo vreme, phenda korkoro pese: 'Iako na darava e Devlestar hem na ačhilo maje di o manuša, 5 ka dav pravda akala udovicaće, adalese so but puti avela kora mande, i te na avel više te dosadini man!'" 6 Tegani o Gospod o Isus phenda: "Razmislijen adalestar so phenda o nepravedno sudija! 7 O Devel li naka del pravda ple birimende kola rat hem dive molinena le? Ov li ka ačhaj len te adžićeren? 8 Vaćerava tumende, ka del len pravda sigate. Ali kad me, o Čhavo e manušesoro, ka irinav ki phuv, ka arakhav li manušen kolen isi esavki vera?" 9 Tegani o Isus vaćerda akaja priča okolende kola mislinde dai pravedna, a averen dikhle sar po tikoren pumendar: 10 "Duj manuša džeze ko Hram te molinen pe: jekh fariseji, a o dujto cariniko. 11 O fariseji, terdindoj, molinda pestar: 'Devla, hvala će so na injum sar avera manuša: čora, nepravedna, preljubnici ili sar akava cariniko. 12 Postinava duj puti ano kurko; dava će dešto kotor oto sa so priminava.' 13 A o cariniko, terdindoj odural, na manglia ni te dikhel nakoro nebo, nego khuvela pe ine ko gruđa te mothoj pli tuga hem vaćeri: 'Devla, ov milosno maje, e grešnikose!' 14 Vaćerava tumende: akava cariniko irinda pe čhere opravdime anglo Devel, a na o fariseji! Adalese so dijekh kova povazdela pe, ka ovel peravdo; a o ponizna ka oven povazdime." 15 O manuša anena ine anglo Isus pumare tikore čhavoren te čhivel ple vasta upro lende hem te blagoslovini len. I kad o učenici dikhle adava, vaćerena lende ine te na čeren adava. 16 Ali o Isus vičinda len angla peste vaćerindo i učenikondenje: "Muken e čhavoren te aven kora mande hem ma braninen lende, adalese so esavkende preperala o carstvo e Devlesoro! 17 Čaće vaćerava tumende, ko na primini o carstvo e Devlesoro sar adala čhavore, naka derdini ano leste." 18 I nesavo šerutno e jevrejengoro pučlja e Isuse: "Učitelju šukareja, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?" (aiōnios g166) 19 A o Isus phenda lese: "Sose vičineja man šukareja? Samoi o Devel Šukar. 20 O naredbe e Devlesere đzane: 'Ma čer preljuba!', 'Ma mudar!', 'Ma čor!', 'Ma svedočin hovavne!', 'Poštujin te dade hem te daja!'" 21 Tegani o šerutno phenda: "Sa adava ićerava

pana taro tikoripe." 22 Ko adava, o Isus phenda lese: "Pana jekh ačhola tut te čere: biknin sa so isi tut, a o love de e čororende i ka ovel tut barvalipe ano nebo. Tegani ava hem phir pala mande." 23 A ov kad Šunda adava, rastužisalo adalese so na manglia te biknel plo baro barvalipe. 24 A kad dikhla le o Isus sar rastužisalo, phenda: "Kobori pharo e barvalende te derdinen ko carstvo e Devlesoro! 25 Po lokhei e kamilače te nakhel maškar kan e suvjakoro nego e barvalese te derdini ko carstvo e Devlesoro." 26 A o manuša kola šunde adava, phende: "So nane moguće e manušende, moguće e Devlese." 28 O Petar phenda: "Ače, amen sa ačhavđam te dža pala tute." 29 A o Isus phenda lende, e učenikondenje: "Čaće vaćerava tumende, dijekh kova ačhavđa plo čher, ili e romnja, ili e phraljen, ili e dade hem e daja, ili e čhaven zbog o carstvo e Devlesoro, 30 ka primini po više ko akava sveto adalestar so ačhavđa hem ka primini o večno dživdipe ko sveto savo avela." (aiōn g165, aiōnios g166) 31 O Isus cидinda pe e dešduje apostolencar ki strana hem phenda lende: "Ače, džaja nakoro Jerusalim. Adari ka ovel sa adava so o proroci pisinde ko Svetu lil mandar, e Manušesere Čhavestar. 32 Ka den man ko manuša kola nane Jevreja. On ka maren muj mancar, ka vredinen man hem ka čhungaren man. 33 Ka šibinen man hem ka mudaren man, ali o trito dive ka uštar taro mule." 34 O učenici na halile ništa adalestar so o Isus vaćerda lende. O značenje adale lafonengoro inele garavdo olendar i na đzande sostar o Isus vaćeri. 35 Kad o Isus alo paše uzali diz Jerihon, uzalo drom bešela ine nesavo kororo manuš hem prosini. 36 Kad o kororo manuš Šunda sar o narodo nakhela, raspučlja pe soi adava. 37 I phende lese so o Isus o Nazarećanin nakhela. 38 Tegani o kororo vičinda: "Isuse, Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maj!" 39 A o manuša kola phirde anglo Isus vičinde upro leste te traini, ali ov pana po zorale vičinda: "Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maj!" 40 Tegani o Isus terdino hem naredindā te anen e korore anglo leste. I kad ande le, o Isus pučlja le: 41 "So mangeja te čerav će?" A o kororo phenda: "Gospode, mangava te dikhav." 42 I o Isus phenda lese: "Dikh! Sasljardo injan adalese so verujindan." 43 I ototekhvar o kororo Šaj ine te dikhel hem phirđa palo Isus slavindoj e Devle. I sa o manuša kola dikhle adava so ulo zahvalinde e Devlese.

19 O Isus derdinda ani diz Jerihon. I sar nakhela ine maškari diz, 2 alo nesavo manuš palo anav Zakej te dikhel le. O Zakej inele jekh taro šerutne e carinikonengere ani diz hem inele barvalo. 3 Ov čerela ine nesar te dikhel koi adava o Isus, ali našti ine taro narodo adalese so inele pretičkoro. 4 Adalese prastandilo po anglal hem uklinđa upro e smokvakoro kaš te šaj dikhel e Isuse adalese so džanda da valjani te nakhel adathar. 5 A kad o Isus reslo adari, dikhla upre hem phenda lese: "Zakej, hujli sigate! Avdive valjani te ovavano to čher." 6 I o Zakej hujlilo sigate hem ande le čhere kora peste radosno. 7 Sa o manuša kola dikhle adava vaćerde e Isusestar so na valjanda te džal te besel e grešnikoja lese ano čher. 8 A o Zakej terdino hem phenda e Gospodese e Isusese: "Ače, Gospode, ekvaš oto barvalipe mlo ka dav e čororende, a te nekas hovavđum, ka irinav lese štar puti više." 9 A ko adava, o Isus phenda lese:

"Avdive o Devel anda o spasenje ano akava čher, adalese soi hem o Zakej potomko e Avraamesoro. **10** Me, o Čhavo e manušesoro, aljum te rodav hem te spasinav e našalden!" **11** But manuša šunena ine adava so o Isus vačerđa. I sar o Isus inele paše uzalo Jerusalim, o manuša mislinde da o carstvo e Devlesoro otojekhvar ka mothoj pe. Adalese so adahar mislinde, o Isus phenda lende pana jekh priča: **12** "Inele jekh ugledno manuš kova spremisalo te džal ki durutni phuv koro jekh baro vladari kova ka čhivel le zako caro upri lesiri phuv, a palo adava te irini pe čhere. **13** I vičinda ple deše slugen, dinda len po ekvaš kilo srebro hem phenda lende: 'Čeren maje više love adahar so ka čeren buti adaleja díkote na avava.' I dželo ko drom. **14** A o manuša oti lesiri phuv mrzinde le i bičhalde pumare manušen koro baro vladari vačerindo: 'Na mangaja akale te ovel amaro caro.' **15** Kad o ugledno manuš irinda pe sar caro, terindja te vičinen koro leste okole slugen, kolende dinda love, te díkhel kobor love čerde lese. **16** O prvo sluga alo vačerindo: 'Gospodarona, oto love save dindan man, čerdum deš puti edobor.' **17** I ov phenda lese: 'But šukar. Tu injan šukar sluga! Adalese so injanje maje verno ko najhari, dava tut te vladine upro deš dizja!' **18** O dujto sluga alo vačerindo: 'Gospodarona, oto love save dindan man, čerdum pandž puti edobor.' **19** I lese phenda: 'Dava tut te vladine upro pandž dizja!' **20** O trito sluga alo vačerindo: 'Gospodarona, ače te love save dindan man. Garavđum len ano jekh kotor e šejengoro. **21** Čerdum adahar adalese so darandiljum tutar so injan strogo manuš. Leja so nane klo hem čedeja so avera manuša sejinde.' **22** A ov phenda lese: 'Tu na injan šukar sluga! Palo te lafija ka sudinav tut. Te džandan so injum strogo manuš, da lava so nane mlo hem čedava so avera sejinde, **23** sose onda na dindan mle love ki kamata? Di akana ka ovel man ine više love save ka lav ine avindoj čhere.' **24** Tegani phenda okolende kola terdine uzalo leste: 'Len akale slugastar o love hem den len okolese kas isi deš puti edobor!' **25** A on inele protiv hem phende: 'Ali, gospodarona, ole već isi pandž kilja srebro.' **26** O caro phenda: 'Díkhena da dijekhe kas isi, ka del pe lese pana, a okole kas nane ka lel pe lestar hem okova hari so isi le. **27** A okolen mle neprijateljen, so na mangle te ovav lengoro caro, anen akari hem čhinen len angla mande!' **28** I kad vačerđa lende adava, o Isus dželo nakoro Jerusalim phirindoj anglo ple učenici. **29** Kad alo paše uzalo gava Vítfaga hem Vitanija, uzali gora vičimi E maslinakiri, bičhalda duje učenikonen **30** vačerindo: "Džan ko adava gav savoi angla tumende. I kad ka džeridin, ka arakhen phandle terne here upro saveste pana nijekh manuš na beštino. Phraven le hem anen le akari. **31** Te neko pučilja tumen: 'Sose phravena le?', vačerđen lese: 'E Gospodese valjani.' **32** On dželete hem arakhle adahar sar so phenda lende o Isus. **33** I sar phravena ine e terne here, o manuša, kasoro inele o terno her, puče len: "Sose phravena e terne here?" **34** A on phende: "E Gospodese valjani." **35** I ande e here anglo Isus. Čhvde pumare fostanja upro her hem pomožinde e Isusesec te uštel upro leste. **36** I sar džala ine anglat bešindoj upro her, o manuša dinde le čast adahar so buljarena ine pumare fostanja upro drom anglo leste. **37** A kad alo paše uzalo than kotar huljela pe ine tari E maslinakiri gora,

sa o učenici so inele adari lelje radosno hem oto sa o glaso te slavinjeni e Devle zako sa o čudesija save dikhle, **38** vačerindojo: "Blagoslovime o Caro kova avela ano anav e Gospodesoro! Nek ovel mir ano nebo hem slava e Devlese ko učipe!" **39** Tegani nesave fariseja, kola inele maškarl lende, phende e Isusesec: "Učitelju, phen te učenikonendje te na vačerđen adava." **40** A o Isus phenda lende: "Phenava tumende, te trainde on, o bara ka vičinen slavindoj!" **41** I kad o Isus alo paše uzalo Jerusalim, díkhindoj i diz, runđa laće **42** vačerindojo: "Oh, so bi mangava hem tu avdive te džane so ka anel će mir! Ali akanai garavdo te jačhendar. **43** Ka aven o dive kad te neprijatelja ka čhiven će barikade, ka opkolinen tut hem taro sa o strane ka pritiskinen tut. **44** Ka uništeni hem tut hem te dizutnen. Naka ačhavni ni jekh bar ko lesoro than adalese so na pendžardan o vreme kad o Devel alo te spasini tut." **45** Kad o Isus alo ano Jerusalim, džerdinka ano boro e hramesoro hem lelja te ispuđini adathar okolen so biknena. **46** Phenda lende: "Pisimej ko Sveto lili: 'O čher mlo ka ovel than kote o manuša ka molinen pe', a tumen čerdjen lestar 'than kote čedena pe o čora!'" **47** I oto dive ko dive, o Isus sikavđa e manušen ano boro e hramesoro. A o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar zajedno e jevregjengere starešinencar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, **48** ali na arakhle so te čeren adalese so sa o manuša pažljivo šunena ine lesoro sikaviba.

20 I jekhvar sar o Isus sikaj ine e manušen ano boro e hramesoro hem vačeri lende ine o Šukar lafi, ale uzalo leste o šerutne sveštenici, o učitelja e Zakonestar hem o starešine **2** hem puče le: "Vačer amende kotar tuće pravo te cäre akava? Ko dinda tut pravo?" **3** A o Isus phenda lende: "Hem me tumen ka pučav nešto. Vačerđen maje: **4** Ko dinda pravo e Jovanese te krstini e manušen, o Devel kovai ano nebo ili o manuša?" **5** A on raspravinde pe maškara pumende vačerindojo: "Te phendam 'o Devel kovai ano nebo', ov ka pučel amen sose onda na verujindam lese. **6** A te phendam 'o manuša', sa o manuša ka mudaren amen adahar so ka frdena bara upra amende, adalese soi uverime da o Jovan inele proroko." **7** Adalese phende e Isusesec da na džanen ko dinda pravo e Jovanese. **8** I o Isus phenda lende: "Ni me onda naka phenav tumende kotar maje pravo akava te čerav." **9** Tegani o Isus lelja te vačeri e narodose akaja priča: "Nesavo manuš sadinđa vinograd, iznajminda le e vinogradarende hem dželo ko drom ko but vreme. **10** I kad alo o vreme te čeden pe o drakha, bičhalda e sluga koro vinogradarija te šaj den le oto bijandipe e drakhakoro sar so dogovorinde pe. Ali o vinogradarija marde le hem bičhalde le palal čuće vastencar. **11** I o gospodari bičhalda avere sluga. Ali on hem ole marde, lađarde le hem bičhalde le palal čuće vastencar. **12** I palem o gospodari bičhalda koro lende avere sluga. A on čerde le ko rata hem frdinde le avri taro vinograd. **13** Tegani o gospodari oto vinograd mislinde pe so te čerel, i phenda: "Ka bičhalav lende mle mangle čhave. Šaj ole ka poštujinen." **14** Ali kad o vinogradarija díkhle le, vačerđe maškara pumende: "Akavai o nasledniko. Hajde te mudara le hem amende te ačhol o nasledstvo." **15** I frdinde le avri taro vinograd hem mudarde le. So mislinena, so ka čerel o gospodari adale vinogradarende? **16** Ka avel hem ka mudari

len, a o vinograd ka iznajmini averende." I okola kola šunde adaja priča, phende: "Te na del o Devel adava te ovel!" 17 A o Isus dikhija ano lende hem phendā: "A so onda značni adava soi pisime e Mesijastar ano Svetu lil: 'O bar savo frdinde o zidarija ulo najbitno bar e čheresoro'? 18 Đijekh kova perela upro adava bar, ka phagel pe, a te pelo adava bar upra nekaste, ka zgnječini le." 19 A o učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici mangle tegani te dolen e Isuse, adalese so džande da adaja priča oto bišukar vinogradarija vaćeri olendar, ali darandile e manušendar. 20 O učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici posmatrinena ine e Isuse. Bičhalde koro leste špijunen, kola čerde pe dai iskrena, te tužinen le da vaćerda nešto bišukar i te šaj preden le ko upravniko e rimesoro te osudini le. 21 I o špijunja pučle e Isuse: "Učitelju, džanaja da vaćereha hem sikeveja šukar hem na dikheja kovai kova, nego čaćimase sikeveja o drom e Devlesoro. 22 Valjani li amen o Jevreja te platina o porez e rimesere carose ili na?" 23 A o Isus džanda so on mangle te prevarinen le i phendā lende: 24 "Mothoven maje i kovanica savaja platinena o porez. Kasiri slika hem kasoro anav isi la?" A on phende: "E carosoro." 25 Tegani o Isus phendā lende: "Onda, den e carose okova so preperela e carose, a e Devlese okova so preperela e Devlese." 26 I adahar o špijunja našti ine te arakhen ništa bišukar ano okova so o Isus vaćerda i trainde adalese so inele zadivime lesere vaćeribnaja. 27 I ale koro Isus nesave sadukeja kola vaćerenada nane uštiba taro mule. On pučle e Isuse: 28 "Učitelju, o Mojsije amende e Jevrejende phenda so te čerel o manuš te mulo lesoro phral kova pala peste ačhavda romnja bizo čhave. Adava manuš valjani te lel ple mule phralesere romnja te šaj oj te bijani čhave kova ka nasledini o barvalipe e mulesoro hem ka akhari lesoro anav. 29 Adahar, inele efta phralja. O prvo lelja romnja i mulo, a na ačhavda pala peste čhaven. 30 O dujto phral lelja ple mule phralesere romnja, ali hem ov mulo. 31 Tegani o trito phral lelja adala romnja i mulo hem adahar sa avera phralja. I nijekh olendar na ačhavda čhaven pala peste. 32 Ko kraj muli hem i romni. 33 Kasiri onda romni oj ka ovel kad ka uštel pe taro mule, a inele dindī ko sa o efta phralja?" 34 O Isus phendā lende: "O manuša ko akava sveto lena pe hem dena pe. (aiōn g165) 35 A okola kolen o Devel smatrini dai dostojna te oven vazdime taro mule hem te živinen ko sveto savo avela, ni ka len pe ni ka den pe. (aiōn g165) 36 Adalese so našti više ni te meren: ka oven sar o andeļja. On ka oven čhave e Devlesere, adalese so o Devel ka vazdel len taro mule. 37 A so o mule uštena, mothovđa hem o Mojsije kad ko than oto Svetu lil kote pisini oto grmo savo ine thabljola, o Gospod vaćeri dai 'Devel e Avraamesoro, e Isaakesoro hem e Jakovesoro' iako tegani inele mule. 38 A o Devel nane Devel e mulengoro, nego Devel e dživdengoro. Adalese soi e Devlese on pana dživde." 39 Nesave učitelja e Zakonestar phende e Isusesese: "Učitelju, šukar vaćerđan!" 40 I darandile te pučen le bilo so aver. 41 Tegani o Isus pučlja okolen so ine šunena le: "Sar šaj o učitelja e Zakonestar te vaćeren dai o Mesija samo e carosoro e Davidesoro čhavo? 42 A korkoro o David phenela ano Lil oto Psalmija: 'O Gospod phenda mle Gospodese e Mesijase: Beš ko počasno than uzala mande 43 dikote na pašljavar te neprijateljen talo te pre!' 44 O

David e Mesija vičini 'Gospode'. Sar onda o Mesija šaj te ovel lesoro čhavo?" 45 Tegani anglo sa o manuša, o Isus phendā ple učenikondē: 46 "Arakhen tumen e učiteljendar e Zakonestar! On volinena te phiren urjavde ano bare fostanja te dičhol dai pobožna hem te pozdravien len o manuša ko trgija. Volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem ko gozbe. 47 Ko hovavne lena e udovicendar okova so isi len, hem molinena bare molitve sar te dikhen len o manuša dai pobožna. On ka oven po zorale kaznime nego avera manuša."

21 Na nakhlo but palo adava, o Isus dikhela ine sar o barvaledu manuša avena ko Hram hem čhivena love ani kutija zako čediba. 2 Adahar dikhija hem jekha čorora udovicica sar čhivel samo duj tikore kovanice. 3 Tegani phendā: "Čače vaćerava tumende, akaja čorori udovicica čhividva više sarijendar. 4 Adalese so sare akala dinde oto buderi so isi len, a oj, kojai čorori, dinda sa so inola." 5 I sar nesave učenici vaćerenada ine adalestar sari o Hram šukar ukrasime šuže bare barencar hem e daronencar, o Isus phendā: 6 "Ka avel o dive kad oto sa akava so dikhena naka ačhol ni bar upro bar. Đijekh ka ovel peravdo." 7 I on pučle e Isuse: "Učitelju, kad adava ka ovel? So ka mothoj amende da alo adava dive?" 8 A o Isus phendā: "Dikhen te na oven hovavde. Adalese so but džene ka aven ano mlo anav vaćerindo: 'Me injum o Hrist' hem: 'Alo paše o kraj akale vremesoro.' Ma džan palo lende! 9 A kad šunena zako mariba hem zako pobune, ma te daran. Adalese so prvo adava valjani te ovel, ali nane odmah o kraj." 10 Tegani phendā lende: "O manuša ka maren pe e manušencar hem o carstvo e carstvoja. 11 Ko but thana ka oven bare zemljotresija, bokhalipe hem zaraze. Ka mothoven pe čudesna znakija ko nebo savendar o manuša ka daran. 12 Ali angleder sa adava, ka dolen tumen hem ka progoninen tumen, ka legaren tumen ko sudo ano sinagoge hem ko phandipe, ka legaren tumen anglo carija hem anglo vladarija adalese so injen mle učenici. 13 Adava ka ovel tumende te šaj svedočinen lende mandar. 14 Adalese pana akana odlučinen te na planirinen save lafonencar te braninen tumen. 15 Adalese so me ka dav tumen mudra lafija ko save nijekh tumaro protivnika naka šaj te irini lafi. 16 Ka izdajinen tumen hem tumare dada, tumare daja, tumare phralja, tumaro jeri hem tumare amala; hem nesaven tumendar ka mudaren. 17 I sare ka mrzinen tumen zbog mande, 18 ali nikko naka šaj te uništini tumen, čak ni jekh bal tumare šerestar naka ovel uništimo. 19 Adaleja so ka ačhoven maje verna, ka dobinen o večno dživdipe." 20 O Isus phendā hem akava: "I kad ka dikhen sar o Jerusalim opkolime e vojskendar, te džanen da alo lesoro vreme te ovel uništimo. 21 Tegani okola kola živinen ana e judejakiri regija nek našen ko gore. Okola kola živinenana Jerusalim nek ikljon avri, a kolai avri, te na djerdenin anidiz. 22 Adalese so adala ka oven o dive kad o Devel ka kaznini e manušen. Adahar ka ovel te šaj pherdol sa so o proroci pisinde ku Svetu lil. 23 Jao e khamnjende hem okolende kola dena čuci ko adala dive! Adalese so baro bišukaripe ka ovel upri phuv hem o Devel ka ovel but holjame hem ka kaznini akale narodo. 24 Nesave olendar ka oven mudarde, a avera ka oven legarde ko phandipe maškarao sa o nacije. O Jerusalim ka ovel

gazime e nacijendar sa díkote na nakhela lengoro vreme.” 25 O Isus phénda hem akava: “I ka oven čudna znakija ko kham, ko masek hem ko čerenja, a ki phuv o nacije naka džanen so te čeren otí dar zbog adava so o more ka čerel glasna zvukija hem bare talasija.” 26 O manuša ka meren otí dar hem oto adžíceriba o bišukaripe so avela ki phuv, adalese so o zoralipa e nebosere ka oven potresime.” 27 Tegani sare ka díkhen man, e Čhav e manušesere, sar avava upro oblako ano zoralipe hem ani bari slava. 28 Kad sa adava ka počini te ovel, terđoven ko pre bizi dar hem vazden tumare šere adalese so o Devel sigende ka oslobodini tumen.” 29 Tegani o Isus phénda lende akaja priča: “Díkhen i smokva ili bilo savo aver kaš. 30 Kad díkhena da ikljona listija upro leste, korkore džanen dai paše o linaj. 31 Adahar hem tumen kad díkhena da ovela adava so phendum tumende, te džanen dai o carstvo e Devlesoro paše. 32 Čače vaćerava tumende, akaja generacija naka nakhel díkote sa adava na ovela. 33 O nebo hem i phuv ka nakhen, ali mle lafija nikad naka nakhen.” 34 I o Isus phénda lende: “Arakhen tumen te na oven tumare goda zaokupirime pibnaja, maćojbnaja hem akale dživipnasere brigencar i te resel tumen otojekhvar adava dive. 35 Adalese so adava dive ka avel sar zamka upro sa o manuša ki phuv. 36 Adalese oven džangale hem stalno molinen te nakhaven sa adava so valjani te ovel hem te šaj terđon radosno angla mande, anglo Čhavo e manušesoro.” 37 Diveja o Isus sikaj ine ano Hram, a račaja ikljola ine tari diz hem džala te račari ki gora vičimi E maslinakiri. 38 I but manuša sabajleja džana ine ko Hram te šunen le sar sikaj.

22 Avela ine paše i Pasha, savi inele provo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro. 2 O šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, ali darandile e narodostar. 3 Tegani o Sotoni djerdinđa ano Juda vičime Iskariot kova inele jekh oto dešuduj apostolja e Isusesere. 4 Ov dželo koro šerutne sveštenici hem koro narednici e hramesere hem dogovorinda pe olencar sar te predel lende e Isuse. 5 On ule radosna hem phende e Judase da ka den le love. 6 I ov pristaninda. I adahar lelja te rodel šukar prilika te izdajini e Isuse kad naka oven but manuš uzalo leste. 7 Kad alo o provo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro, ko savo valjanda te čhinel pe bakrore zaki Pasha, 8 o Isus phenda e Petrese hem e Jovanese: “Džan hem čeren amende e pashakoro hajba te šaj te ha.” 9 A on phende lese: “Kaj mangeja te čera la?” 10 Ov phenda lende: “Šunen. So ka djerdin ki diz Jerusalim, ka resel tumen jekh manuš kova akhari pani ano khoro. Džan palo leste. Ko čher ko savo ka djerdin 11 roden e čherutne hem vaćeren lese: ‘O učitelji pučela ki savi soba šaj te hal e pashakoro hajba ple učenikonencar?’ 12 I ov ka mothoj tumende i bari uprini soba savi već pripremire. Adari čhiven amende zako hajba.” 13 I on džele hem arakhle sa adahar sar so phénda lende o Isus i adari čhivde zako hajba e pashakoro. 14 Kad alo o vreme te hal pe i Pasha, o Isus čhivđa pe uzalo astali ple apostolencar. 15 I phénda lende: “Edobor zorale mangljum te hav akaja pasha tumencar angleder nego so ka ovav mučime hem mudardo. 16 Adalese so, vaćerava tumende, naka hav aver Pasha díkote lakoro čačimasoro značenje na

pherđola ano carstvo e Devlesoro.” 17 Tegani lelja i čaša e moljaja, zahvalinda e Devlese hem phénda e apostolende: “Len akaja mol hem ulaven la maškara tumende. 18 Adalese so, vaćerava tumende, naka pijav više mol díkote o carstvo e Devlesoro na avela.” 19 I lelja o maro, zahvalinda e Devlese, phaglia le hem ulavđa le e apostolende vaćerindojo: “Akavai mlo telo savo dela pe tumende. Akava nastavinen te čeren te setinen tumen mandar.” 20 Adahar lelja hem i čaša e moljaja palo hajba, vaćerindojo: “Akaja čaša e moljaja nevoi savez ano mlo rat savo čhorela pe tumende. 21 Ali ače, o manuš kova ka izdajini man mancari uzalo astali. 22 Adalese so, me, o Čhavo e manušesoro, valjani te merav sar soi odredime, ali jao okole manušese kova ka izdajini man!” 23 I o apostolja lelje te pučen pe maškara pumende kova olendar šaj te ovel adava so ka čerel adahar nešto. 24 I o apostolja lelje te raspravinen pe kovai olendar najbaro. 25 A o Isus phénda lende: “Avere nacijengere carija vladinena upro lende hem o vladarija lengere pumen vičinena ‘manuša kola čerena šukaripe’. 26 Ali tumen ma oven esavke! Nego, o najbaro maškar tumende nek ovel sar najtikoro, a o vođa nek ovel sar sluga. 27 A kovai po baro? Okova kovai uzalo astali ili okova kova kandela le? Ini okova kovai uzalo astali? A me maškara tumende injum sar okova kova kandela. 28 Tumen injen adala kola ačhile mancarano mle iskušenja. 29 I me dava tumen autoritet te vladinenano carstvo, sar so mlo Dad o Devel dindā man: 30 Te han hem te pijen maje uzalo astali ano carstvo mlo, hem te bešen ko tronja te vladinen upro dešuduj plemija e Izraelesere.” 31 O Isus phénda: “Simone, Simone, ače o Sotoni rodinda e Devlestare te mukel lese te proverini tumari vera ana mande sar kad neko čhorela o div maškari sita. 32 Ali me molindum tuće te ačhol ti vera ana mande. Džanav da ka hovave da na pendžareja man, ali kad ka irine ti vera ana mande, zorjar te phraljengiri vera.” 33 A ov phénda lese: “Gospode, injum spremno te džav tuja hem ko phandipe hem ko meriba.” 34 A o Isus phénda: “Vaćerava če, Petre, o bašno naka dílabi avdive díkote trin puti naka hovave da na pendžareja man.” 35 I phénda e apostolende: “Kad bičhalđum tumen ko drom bizo kese lovencar, bizo torbe hem bizi buderi obuća, na li falinđa tumende nešto?” A on phende: “Ništa.” 36 Tegani o Isus phénda lende: “Ali akana kas isi kesa e lovencar, nek lel la! Adahar hem i torba! A kas nane mači, nek biknel plo ograči hem nek činelfse jekh. 37 Adalese so, vaćerava tumende, valjani te pherdol adava soi mandar pisime ko Sveti ili: ‘Díkhle le sar jekhe okolendar kola čerena bišukaripe.’ Čače, pherdola sa soi pisime mandar.” 38 A on phende: “Gospode, ače isi amen duj mačija!” A ov phénda: “Šukari!” 39 I iklindoj adathar, palo plo adeti, dželo ki E maslinakiri gora. Oleja džele hem lesere učenici. 40 I kad resle adari, phénda lende: “Molinjen tumen te na peren ko iskušenje!” 41 I cidindja pe dur olendar, edobor kobor šaj te frdel pe o bar, pelo ko kočija hem molindja pe e Devlese, 42 vaćerindojo: “Dade! Te mangeja, cide akaja čaša e patnjaja mandar, te na pijav olatar. Ali, nek ovel pali ti volja, a na pali mli.” 43 Tegani o andeo mothovda pe lese taro nebo hem hrabrinđa le. 44 A kad inele ani po bari patnja, po zorale molindja pe. Lesoro znoj ulo sar kapke oto rat save perena ine upri phuv. 45 I pali molitva uštino, alo di ple učenici hem

arakhlja len sar sovena adalese so inele umorna taro tugujiba.

46 Tegani phendā lende: "Sose sovena? Ušten hem molinen tumen te na peren ko iskušenje!" **47** Sar pana o Isus vačeri ine adava, ale nakoro leste but manuša kolen anda o Juda kova inele jekh oto dešduj apostolja. Ov alo koro Isus te čumudini le ki čham. **48** A o Isus pučlja le: "Judo, čumudipnaja li predea man, e Čhave e manušeser?" **49** Kad o učenici kola inele adari dikhle so o Isus ka ovel dolime, puče le: "Gospode, te napadina len li e mačencar?" **50** I jekh olendar khuvda mačeja e šerutne sveštenikosere sluga hem čhindā lesoro desno kan. **51** A o Isus phenda ple učenikonende: "Ačhaven tumen adalestar! Muken len te čeren adava!" I čhivda plo vas ko than kote o sluga inele čhindo hem sasljarda le. **52** Tegani phendā okolende so ale te dolen le, e šerutne sveštenikosere, e hramesere narednikonende hem e starešinende: "Mačencar hem kaštencar aljen pala mande sar palo pobunjeniko. **53** Divencar injumle tumencar ano Hram, i na dolinden man. Ali akavai tumaro vreme hem o zoralipe e tominakoro vladini." **54** I dolinde e Isuse hem adathar legarde le ko čher e bare sveštenikosoro. A o Petar odural džala ine palo lende. **55** Kad resle, tharde jag ko maškar e borosoro hem bešle uzalo late. O Petar bešlo olencar. **56** I nesavi sluškinja dikhla le sar bešela uzali jag, i po šukar dikhlaano leste hem phendā: "I akava inele e dolime manušeja!" **57** A o Petar hovavda vačerindo: "Đuvlje, na pendžarava le!" **58** Na nakhlo but palo adava, dikhla le nesavo aver manuš hem phendā: "I tu injan jekh okolendar kola inele e dolime manušeja!" A o Petar phenda: "Manušeja, na injum!" **59** I kad nakhlo di ko jekh sati, aver nesavo odlučime phendā: "Čače akava inele e dolime manušeja, adalese soi hem ov Galilejco!" **60** A o Petar phenda: "Manušeja, na džanav sostar vačerejai!" I ko adava momenti, sar pana vačeri ine, o bašno dilabda. **61** Tegani o Gospod o Isus irinda pe hem dikhla ano Petar, a o Petar setindā pe lesere lafonendar: "Vačerava će, Petre, angleder so o bašno avdice ka džabi, trin puti ka hovave da na pendžareja man."

62 I iklico taro boro hem zorale rundā. **63** O čuvanja lelje te maren muj e Isuseja hem te maren le. **64** Učharde lesere jačha hem phende lese: "Prorokujin ko khuvda tut!" **65** I bute avere lafonecar vredinena ine e Isuse. **66** Kad disilo, čedinde pe o starešine e jevrekengere, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar, ande e Isuse pumende ko sabor **67** hem phende lese: "Te injan tu o Hrist, phen amende!" A ov phendā lende: "Te phendūm tumende, naka verujinen; **68** a te pučlju tumen e Hristestar, naka odgovorinen. **69** Ali od akana me, o Čavo e manušesoro, ka bešav ko počasno than uzalo zoralipe e Devlesoro." **70** A on sare puče e Isuse: "Znači tu injan o Čavo e Devlesoro?" A ov phendā lende: "Korkore šukar phendē da injum." **71** Tegani on phende: "Na valjani amende više dokazija dai krivo. Sare amen šundam da korkoro pes osudinđa!"

23 Tegani sare kola inele ko sabor uštine hem legarde e Isuse koro Pilat, e rimesoro upravniku, **2** hem lelje te vačeren protiv oleste: "Akale manuše arakhlijam sar zavodini amare narodo hem vačeri lende te na platinen o porez e carose, a pese vačeri dai o Hrist, amaro caro." **3** Tegani o Pilat pučlja e Isuse: "Tu li injan o caro e Jevrekengoro?" A o Isus phendā:

"Ađahari sar so phendā." **4** Tegani o Pilat phendā e šerutne sveštenikonende hem averende kola inele adari: "Na arakhava nisavi krivica upro akava manuš!" **5** Ali on na ačhavde te vičinen: "Ple sikavibnaja vazdela pobuna maškar manuša ki sa i phuv e jevrekengiri. Lelja te čerel adava ani regija Galileja hem alo čak di akate ani diz Jerusalim!" **6** A kad o Pilat šunda adava, pučlja len nane li o Isus tari Galileja. **7** I kad phende lese dai o Isus tari Galileja, o Pilat bičhalda le koro Irod, kova vladinda ani Galileja. A baš adala dive o Irod inele ano Jerusalim. **8** Kad o Irod dikhla e Isuse, but inele radosno adalese so pana oto angleder manglia te dikhla le adalese so but šunda olestar hem nadisalo da o Isus ka čerel nesavo čudo anglo leste. **9** But so pučlja le, ali o Isus ništa na vačerda lese. **10** A adari terđona ine o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar vačerindo zorale protiv o Isus. **11** A o Irod hem lesere vojnici ponizinde e Isuse hem marde muj oleja. Urjavde le ano carsko fostani hem tegani o Irod bičhalda le palal koro Pilat. **12** Angleder o Irod hem o Pilat na inele ano šukar odnosija, a adava dive ule amala. **13** A o Pilat vičinda kora peste e šerutne sveštenikonen, e vođen hem e narodo, **14** i phendā lende: "Anden kora mande akale manuše vačerindo da vazdela pobuna maškar narodo. Ače, angla tumende pučlju le adalestar, ali na arakhlijum nisavi krivica zaki savi tumen tužinenja le. **15** A ni o Irod na arakhlijum upro leste krivica i adalese bičhalda le palal kora amende. Akava manuš na čerda ništa savese avela meriba. **16** Adalese samo ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le." **18** Ko adava sare so inele adari vičinde: "Mudar adale manuše, a muk amende e Varava!" **19** (O Varava inele phandlo adalese so učestvujindā ani pobuna savi inele ano Jerusalim hem adalese so mudarda nekas.) **20** A o Pilat, adalese so manglia te mukel e Isuse, palem vačerda olencar, **21** ali on vičinde: "Čiv le ko krsto! Čiv le ko krsto!" **22** A o Pilat palo trito puti phendā lende: "A savo bišukarie čerda akava manuš? Na dikhava sose valjani te merel. Ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le." **23** Ali on na ačhavde te vičinen oto sa o glaso rođindoj te čhivel e Isuse ko krsto. I lengoro vičiba inele sa po zoralo hem po zoralo. **24** I adalese o Pilat odlučindā te del len adava so mangena. **25** Mukija okole kova inele phandlo zbog i pobuna hem zbog o mudariba, a e Isuse dindā ko vojnici te čeren oleja adava so o narodo manglia. **26** Sar legarena ine e Isuse te mudaren le, dolinde nesave Simone tari Kirinija sar taro polje đerdini ine ko Jerusalim. Čhivde o krsto upro leste hem terinde te akhari le palo Isus. **27** Palo Isus dželo baro narodo maškar kolende inele hem o đuvlja kola runde hem žalinde le. **28** Ali o Isus irinda pe nakoro lende hem phendā lende: "Đuvljalen taro Jerusalim, ma roven zbog adava so ka ovel maje, nego roven zbog adava so ka ovel tumende hem tumare čhavende. **29** Adalese so, ače, avena o dive kad o manuša ka vačeren: 'Bahtalei o đuvlja kolai bizo čhave, kola na bijande hem na dinde čući.' **30** Tegani ka molinen e planinen te peren upro lende hem e bregonen te učharen len. **31** Adalese so, te adahar čerela pe mancar kova injum sar jekh sapano kaš, sigurno po bišukar ka čerel pe e manušencar kolai sar o šuke kašta." **32** A e Isuseja inele legarde pana duj manuša te oven mudarde. Adala manuša čerde bišukar buća. **33** I kad resle ko than vičime Kokalo e

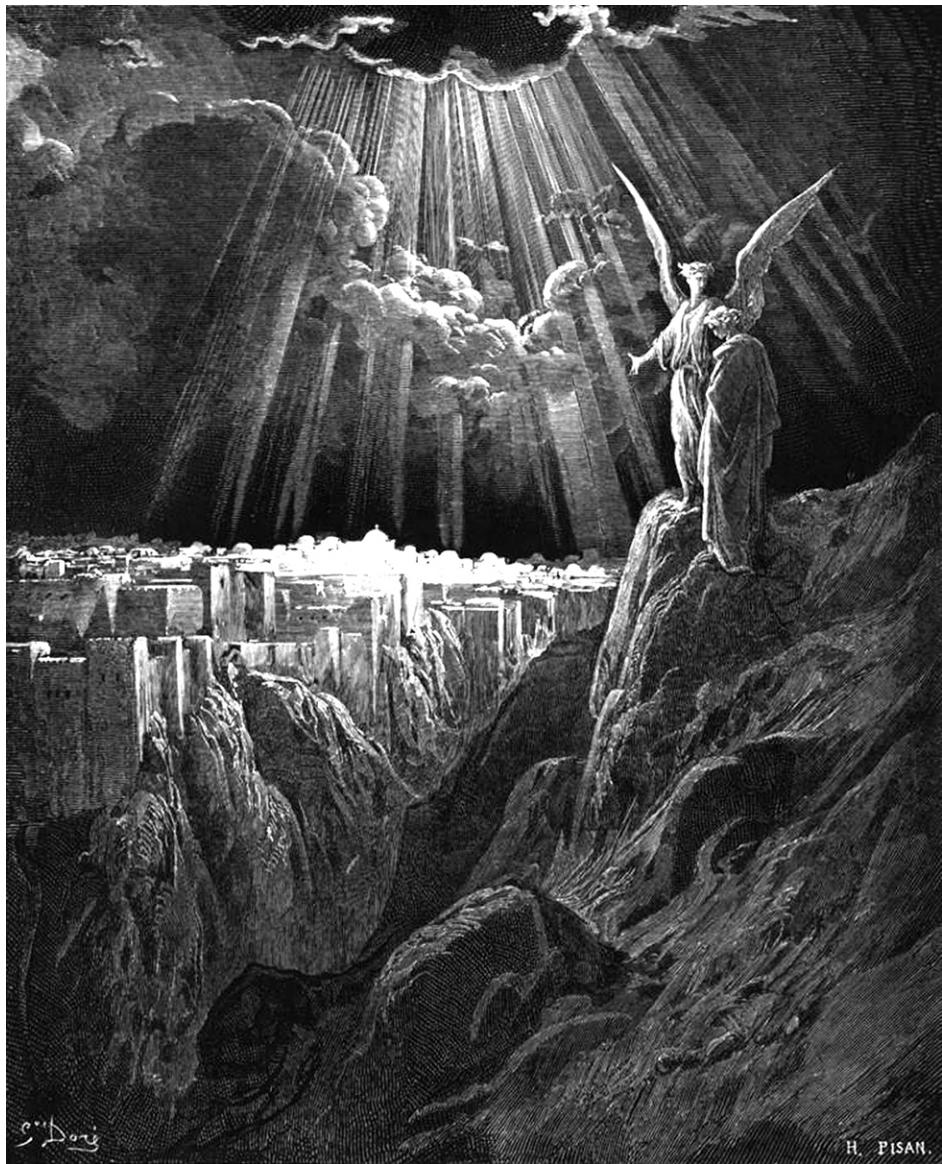
šeresoro, o vojnici čhvde ko krsto e Isuse hem čhvde adale manušen ko avera krstija: jekhe oti lesiri desno, a e dujtone oti lesiri levo strana. **34** O Isus phenda: "Dade Devla, oprostin lende, adalese so na džanen so čerena!" Tegani o vojnici frdinje barbuti hem adahar delinde maškara pumende e Isusesere šeja. **35** But manuša terdine adari te dikhenfse, a e jevrejengere vladarija marde muj e Isuseja vačerindoj: "Averen spasında, akana nek spasini korkoro pes tei čače ov o Hrist e Devlesoro, o Birime!" **36** Hem o vojnici marde muj e Isuseja. Ale uzalo leste hem kaninde le ušli mol, **37** vačerindoj: "Te injan o caro e jevrejengoro, spasin tut!" **38** A upreder lesoro šero terdino znako kote inele pisime: "Akavai o caro e jevrejengoro." **39** Jekh okole dujendar kola inele čhvde ko krsto vredinda e Isusevačerindoj: "Te injan o Hrist, sose na spasineja tut hem amen?" **40** A o dujto manuš ukorindja adale so vredinda e Isuse: "Sar na daraja e Devlestare? Hem tu injan adahar osudime sar soi ov." **41** Ali amen pravedno injam kaznime zbog amare bišukar buća, a akava manuš na čerđa nisavo bišukaripe." **42** Tegani phenda: "Isuse, mislin mandar hem ov maje milostivno kad ka vladine sar caro." **43** A o Isus phenda lese: "Čače vačerava če, avdice ka ove mancarano raj!" **44** A ko ekvaš o dive, i tomina učharda sa i phuv hem adahar inele trin saća, **45** adalese so o kham kalilo. A e hramesiri zavesa pharavdili ko ekvaš. **46** A o Isus vičindja oto sa o glaso: "Dade, tuće ano vasta mukava o duho mlo!" Kad phenda adava, mulo. **47** A kad e rimesoro kapetani dikhlija so ulo, slavinja e Devlevačerindoj: "Čače akava manuš inele pravednik!" **48** But manuša kola čedinde pe adari te dikhenfse, irindo čhere khuvena pe ine ko gruda adalese so ine lende žao. **49** A sa e Isusesere pendžaratne, dī o đuvlja kola phirde palo leste pana tari Galileja, odural terdine hem dikhle sa adava. **50** Inele jekh manuš palo anav Josif tari Arimateja, diz ani Judeja. **51** Ov inele Šukar hem pravedno manuš kova adžičeri ine e Mesija te anel o carstvo e Devlesoro. Iako inele člano oto e jevrejengoro odbor, na složindja po adaleja so inele odlučime te roden o Isus te ovel mudardo. **52** Ov dželo koro Pilat hem rodinda te den le o telo e Isusesoro. **53** Tegani huljavda e Isusesoro telo taro krsto, pačarda le čaršaveja hem čhvida le ano grobo savo inele čerđo ano bar, ano savo pana nijekh na inele čhvido. **54** Adava dive inele dive kad o manuša spreminde pe zako savato savo samo so na ine te avel. **55** A o đuvlja, kola ale e Isuseja tari Galileja, džeze e Josifeja hem dikhle sar e Isusesoro telo inele čhvido ano grobo. **56** I irinde pe adari kaj bešena ine hem spreminde o mirisija hem o mastija savencar te makhen e Isusesoro telo. Ali kad završinde adava, već alo o savato i adava dive na čerde ništa poštujindoj i naredba oto Zakoni e Mojsijasoro.

24 Rano sabajle, palo savato, o đuvlja ale ko grobo hem ande o mirisija save spreminde. **2** Tegani arakhle o bar savo phandela ine o grobo dai cidime. **3** Đerdinje andre, ali na arakhle o telo Gospodesoro e Isusesoro. **4** I sar terdona ine adari zbumime, iklile anglo lende duj manuša ano sjajna šeja. **5** O đuvlja but darandile hem peravde pumare šere nakori phuv, a o duj manuša phende lende: "Sose rodena e đzivde maškaro mule? **6** Ov nane akate. Uštino taro mule! Setinen

tumen so vačerđa tumende pana ani Galileja: **7** 'Me, o Čhavo e manušesoro, valjani te ovav dindo ano vasta e grešnone manušengere, te ovav čhvido ko krsto, ali o trito dive ka uštav.' **8** Tegani on setinde pe da o Isus phenda lende adava. **9** I irinde pe taro grobo palal ki diz te vačeren adava e dešujejkhe apostolende hem sarijende averende. **10** Adala đuvlja inele i Marija tari diz Magdala, i Jovana, i Marija e Jakovesiri daj, hem avera. I on sa adava vačerđe e apostolende, **11** ali o apostolja na verujinde lende, adalese so mislinde da sa adava izmislinde. **12** A o Petar uštino hem prastandilo dī ko grobo. Kad reslo, teljarda pe te dikhel ano grobo, hem dikhlija samo o čaršavi saveja e Isusesoro telo inele pačardo. I irinda pe palal pučindoj pes so ulo adava. **13** Adava dive duj oto e Isusesere sledbenici džana ine ko gav Emaus, dur taro Jerusalim dešujejkilometarija. **14** Odrumal vačerena ine maškara pumende adalestar so ulo adala dive. **15** I sar vačerena ine adahar, korkoro o Isus alo uzalo lende hem lelja te phirel olencar. **16** Ali olende na inele muklo te pendžaren le. **17** O Isus pučija len: "Sostar vačerena maškara tumende phirindoj?" Tegani on terdine, a ko lengere muja dikhlija pe dai žalosna. **18** Jekh olendar, palo anav Kleopa, phenda lese: "Sar so dičhola, tu injan jedino abandija ano Jerusalim kova na džanel so ulo adari akala dive." **19** O Isus pučija len: "So ulo?" I on phende lese: "Adava so ulo e Isuseja e Nazarečanineja. Ov inele proroko zoralo ano vačeriba hem ano čeriba anglo Devel hem anglo sa o manuša. **20** Ali amare šerutne sveštenici hem amare avera vladarija dinde le te ovel osudime ko meriba hem čhvide le ko krsto. **21** Amen nadisaljam da ov ka otkupini e Izraelsere narodo. A ače, tritoi dive sar ulo sa adava. **22** Hem pana zbuminde amen nesave amare đuvljendar. Sabajleja džeze ko grobo, **23** ali na arakhle e Isusesoro telo adari. Ale hem phende amende da dikhle andelen kola vačerde lende dai o Isus dživdo. **24** Tegani nesave amendar džeze ko grobo hem arakhle dai o grobo čučo, sar so phende o đuvlja, ali na dikhle e Isuse." **25** Tegani o Isus phenda lende: "O, sar na haljovena? Sosei tumende pharo te verujinen sa adava so o proroci vačerde adalestar ano Sveta lila? **26** On prorokujinde da o Hrist valjani te nakhel sa adala patnje angleder so o Devel ka proslavini le." **27** I tegani lelja te objasnini lende soi e Hristestar pisime ano Sveta lila, počindoj e Mojsijasere lilendar hem ano sa e prorokonengere lila. **28** Sar avena ine paše uzalo gav Emaus, o Isus čerđa pe da mangela te džal po dur. **29** Ali on terinde le te ačhol vačerindoj: "Ačhov amencar, adalese so lela te perel i rat!" I o Isus ačhilo hem đerdinđa olencar ano čher. **30** Kad inele olencar uzalo astali, o Isus lelja o maro, zahvalinđa e Devlese, phaglja le hem dinda len. **31** Tegani phravdile lengere jačha hem pendžarde le dai ov o Isus, ali ov otojekhvar na inele više anglo lende. **32** Tegani lelje te vačeren maškara pumende: "Akana džanaja sose amare vile inele tate kad vačerđa amencar odrumal hem kad objasninda amende o Sveta lila." **33** Odmah uštine hem irinde pe ko Jerusalim. Adari arakhle sar bešena zajedno o dešujejkhe apostolja hem avera sledbenici e Isusesere **34** kola phende lende: "O Gospod čače uštino taro mule hem mothovđa pe e Simonese!" **35** Tegani o duj manuša vačerde lende sa so ulo ko drom nakoro Emaus hem sar pendžarde e Isuse kad phaglja o maro. **36** Sar on vačerena ine adalestar,

o Isus otojekhvar terdino maškar olende hem phendā lende: "Mir tumencar!" **37** A on iznenadinde pe hem darandile adalese so mislinde da dikhema duho. **38** Tegani o Isus phendā lende: "Sose darana? Nane tumen sose te sumnjinen. **39** Dikhen mle vasta hem mle pre! Me injum! Pipinen man hem ka dikhen! E duho nane telo oto mas hem oto kokala sar so dikhena da man isi!" **40** Vaćerindoj adava, mothovđa lende ple vasta hem o pre. **41** On edobor inele radosna hem začudime da našti ine te verujinen. Tegani o Isus pučja len: "Isi tumen li nešto hajbnase?" **42** I on dinde le kotor oto peko mačho. **43** Ov lelja hem halja le anglo lende. **44** Tegani o Isus phenda ple učenikonende: "Kad angleder injumle tumencar, vaćerđum tumende da sa valjani te pherđol soi pisime mandar ano Zakoni e Mojsijasoro, ano Lila e prorokonengere hem ano Psalmija." **45** Tegani phravđa lengere jačha te haljoven o Sveta lila, **46** i phendā lende: "Ađahari pisime ko Sveta lila: O Hrist ka patini hem ka merel, ali o trito dive ka uštel taro mule. **47** hem ano lesoro anav ka propovedini pe sa e nacijende, počindoj taro Jerusalim, da valjani te pokajinen pe te šaj o Devel oprostini lende lengere grehija. **48** Tumen injen svedoci adalestar. **49** A me ka bičhalav tumende e Svetone Duho, sar so mlo Dad dindā plo lafi. Tumen ačhoven ani diz đikote o zoralipe e Devlesttar naka huljel upra tumende." **50** Palo adava, o Isus ikalđa ple učenikoneni tari diz hem anda len uzalo gav Vitanija. Adari vazdinda ple vasta hem blagoslovinda len. **51** I sar blagoslovini len ine, lelja te cidel pe olendar hem legardilo ko nebo. **52** On pele ko kočija slavindoj le. Tegani pherde oti radost irinde pe ano Jerusalim. **53** I stalno džana ine ko Hram te hvalinen e Devle.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Arli at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Arli at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Strong's: g12

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios

Language: Koine Greek

Speech: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Strong's: g126

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn

Language: Koine Greek

Speech: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Strong's: g165

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios

Language: Koine Greek

Speech: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Strong's: g166

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

Geenna

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Strongts: g1067

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Strongts: g86

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Strongts: g3041 g4442

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol

Language: Hebrew

Speech: proper noun, place

Usage: 65 times in 17 books, 50 chapters, and 63 verses

Strongts: h7585

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Strongts: g5020

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Arli-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aīdios

Romans 1:20
Jude 1:6

1 Corinthians 10:11

Revelation 5:13

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

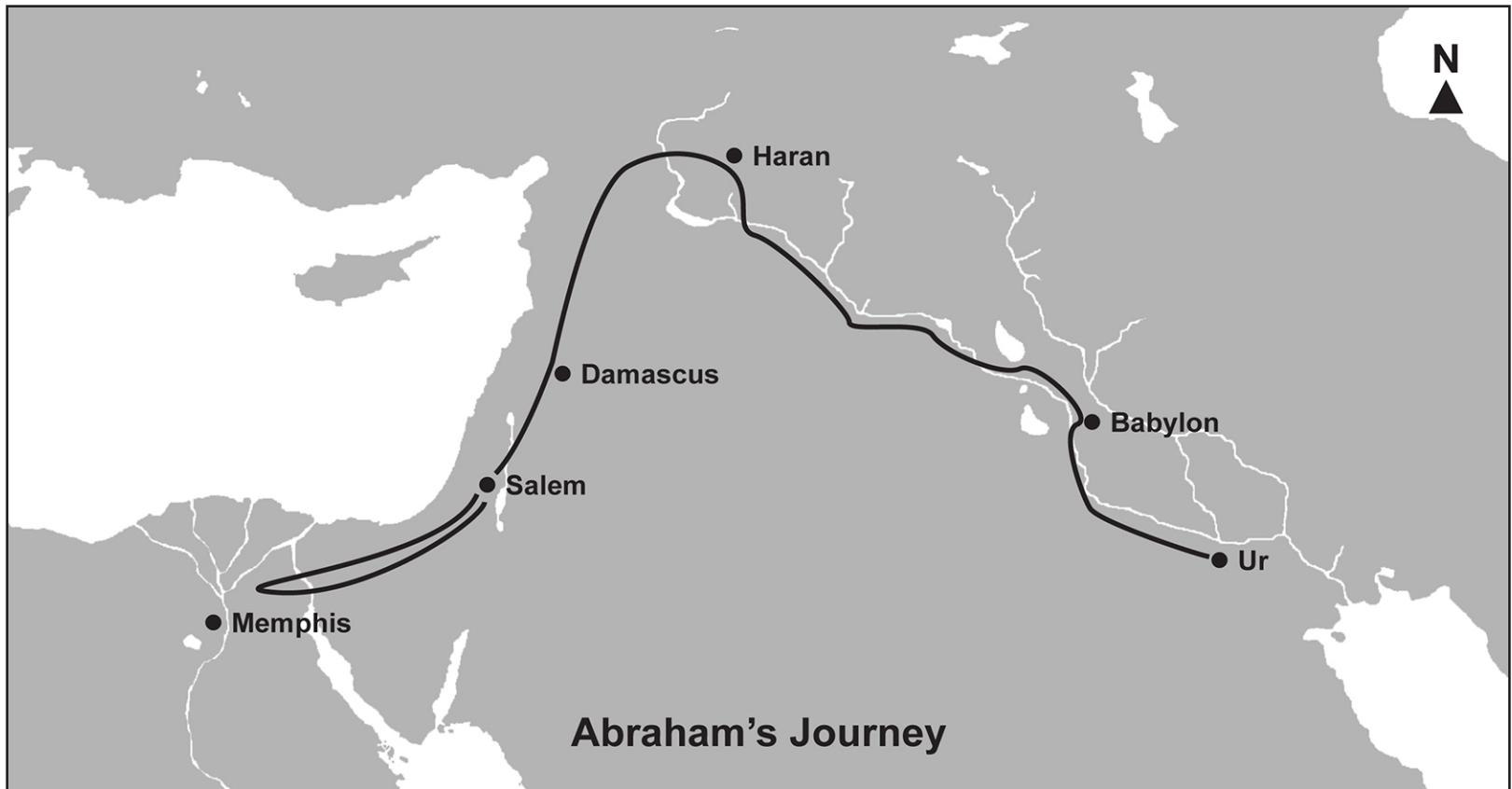
aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
1 Timothy 6:19
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

Geenna
Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33
Mark 9:43
Mark 9:45
Mark 9:47

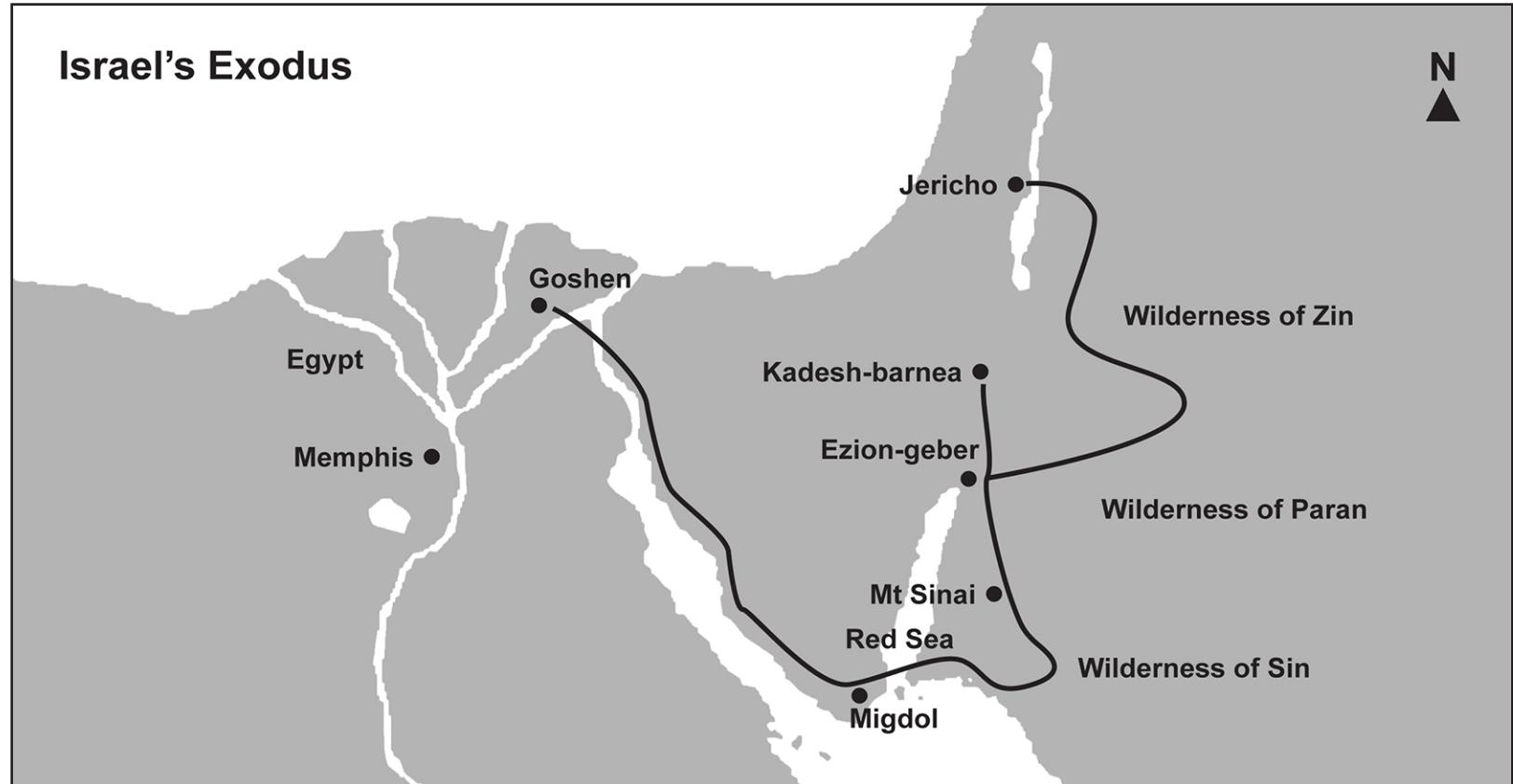
Luka 12:5
James 3:6
Hadēs
Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14
Limnē Pyr
Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8
Sheol
Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5
Tartaroō
2 Peter 2:4
Questioned
None yet noted

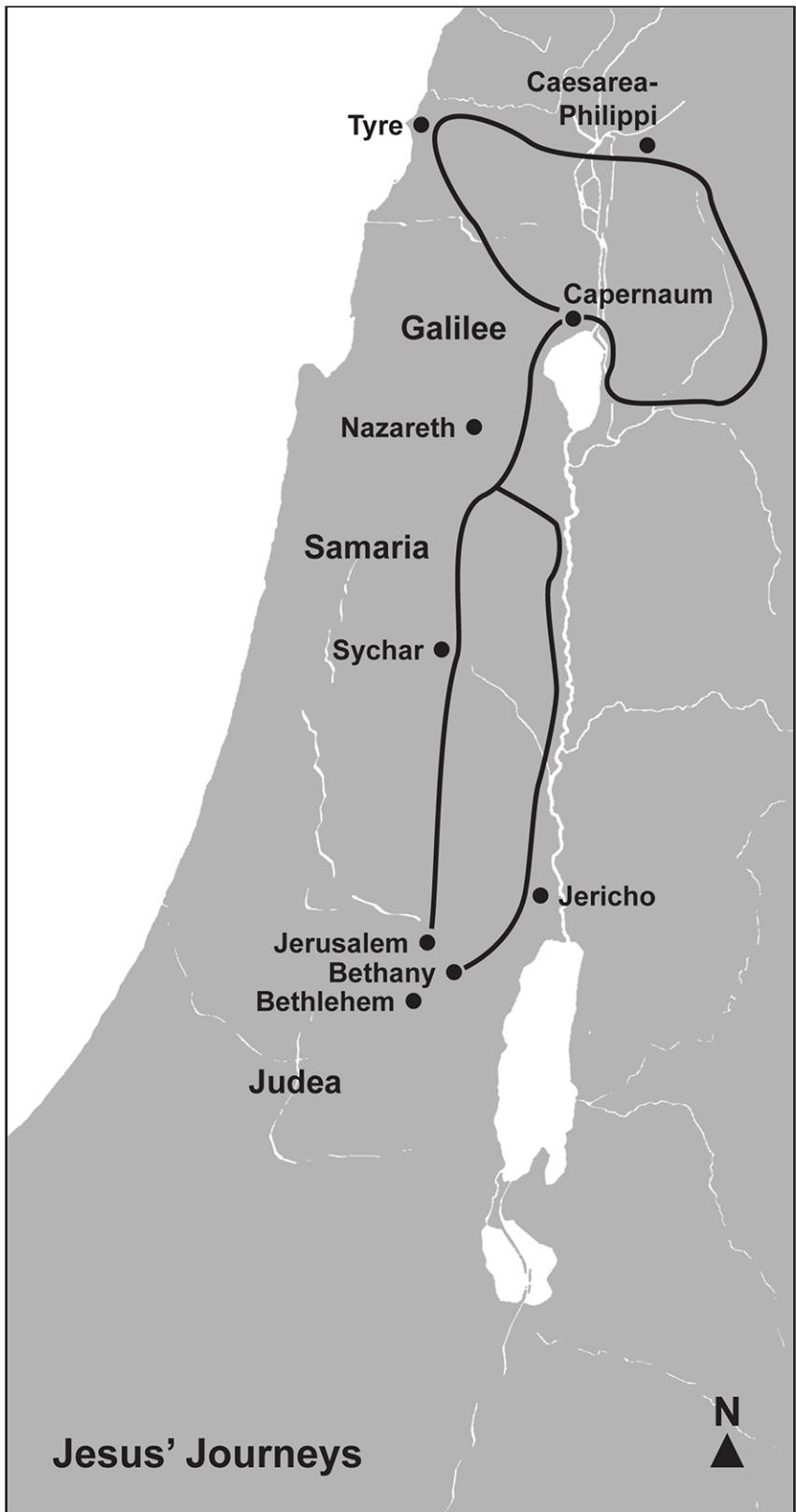
"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"
Hebrews 11:8

Israel's Exodus

N

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Titus destroys the Jewish Temple
52	Paul imprisoned in Rome, Italy
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3 Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19 Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼								
Where are we?			Innocence		Fallen			Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age
								New Heavens and Earth
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise			
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			
		Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13 Thalaasa Revelation 19:20 Lake of Fire Revelation 20:2 Abyss		
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			
		First Beast						
		False Prophet						
		Satan						
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7 For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

Destiny

Arli at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you,*" John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19